

Dagbog fra
valget i Europas
sidste diktatur 10

Kulturkanon
genopført
som farce.
Opinion 11

Fusioner med
fokus på
forskning 6

CAMPUS

A A R H U S U N I V E R S I T E T

6

27.03.06

Forskerne er stressede

26 procent af universitetsansatte forskere i Danmark mener ifølge en ny undersøgelse fra Dansk Magisterforening, at de er så stressede, at det går ud over deres helbred. 67 procent af de adspurgte i undersøgelsen siger, at de har svært ved at nå deres arbejdsopgaver, og for mange er aften- og weekendarbejde helt almindeligt.

Fællestillidsmand på Aarhus Universitet Erik Strange Petersen mener, at stressproblemet blandt andet skyldes et stort

krydspres af mange forskellige arbejdsopgaver. Det bliver mere og mere nødvendigt at købe sig fri til forskning, fordi det ikke kan nås i den almindelige arbejdsdag.

En rundspørge, *CAMPUS* har lavet blandt institutlederne, bekræfter, at stress er et stigende problem. Tre ud af fire svarer ja til spørgsmålet: "Har du en fornemmelse af, at medarbejderne i dag oplever mere arbejdsrelateret stress, end de gjorde for 10 år siden?"

Ifølge psykolog og stress-forsker på Aarhus Universitet, Bobby Zachariae, kommer meget stress indefra for forskeres vedkommende. Men en kulturændring vil kunne fostre en forskningskultur, der ikke lader stress være tabu – og som måske kan forebygge stress, mener han.

Side 7, 8 og 9

Livslang læring

Rektor Lauritz B. Holm-Nielsen

Universiteterne har potentiale til at få en langt større andel af markedet for efter- og videreuddannelse for de længe-revarende uddannede, end de har i dag. Universiteternes udviklingskontrakter bør derfor indeholde mål for deres aktiviteter på dette område.

Sådan lyder en af anbefalingerne i en ny rapport om behovet for efter- og videreuddannelse for dem med de videregående uddannelser, som Videnskabsministeriet, Akademikernes Centralorganisation og FTF har udarbejdet. Og den betragtning er jeg helt enig i.

Universiteterne er med deres forskningsbaserede vidensopbygning og undervisningstilbud de perfekte arnesteder for udvikling og gennemførelse af den efter- og videreuddannelse, der skal sikre det danske vidensamfund i en stigende global konkurrence.

Aarhus Universitet bidrager aktivt til livslang læring. Vi har de seneste år haft fokus på at udvikle universitetets efter- og videreuddannelsesstilbud. Det er sket i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og andre, der efterspørger en forskningsbaseret viden. Og universitetets strategi og målsætning på området er nu nøje beskrevet i udkastet til den nye udviklingskontrakt.

Den seneste opgørelse viser, at der i gennemsnit er ca. 2.400 kursister om året på de bekendtgørelsesbelagte efter- og videreuddannelsesaktiviteter. Det er et flot resultat – men set i forhold til samfundets stigende behov for viden og kompetenceudvikling er det Aarhus Universitets helt klare målsætning at øge dette tal til ca. 3.600 kursister inden for de næste tre år.

Samtidig vil vi så vidt muligt imødekomme både de offentlige og private virksomheders efterspørgsel på kortere og fleksible forløb. Gode eksempler er, at masteruddannelserne i dag er så modulariserede og fleksible, at der nu tilbydes fagpakker og enkeltfag, og at vi kan tilbyde korte efteruddannelseskurser i forhold til gymnasireformen eller i samarbejde med faglige foreninger og organisationer.

Det er også værd at bemærke, at Aarhus Universitet bidrager til den livslange læring gennem Folkeuniversitetet, hvor universitetets forskere er aktive i både undervisning og udvikling af området. Og som noget helt nyt kan vi i samarbejde med Handelshøjskolen i Århus i år tilbyde Universiteternes Sommerskole for kandidater og bachelorer, hvor eksempelvis globaliseringen vil blive belyst ud fra samfundsrelaterede, kulturelle, økonomiske og ledelsesmæssige synsvinkler.

Aarhus Universitet er sig sit ansvar bevidst, når det gælder efter- og videreuddannelse. Men det er også et aktiv for universitetet, der kan vise sig at blive særdeles værdifuldt, hvis vi forstår at tilpasse vores tilbud til arbejdsmarkedets behov. Ikke alene kan universitetet tjene penge og øge formidlingen af forskningsbaseret viden gennem efter- og videreuddannelse. Det er også en enestående chance for forskerne til at opbygge og udvikle kontakten til kandidaterne i de offentlige og private virksomheder.

Aarhus Universitet er sig sit ansvar bevidst, når det gælder efter- og videreuddannelse

JUST A MINUTE

University researchers and stress

According to a new study by the Danish Association of Masters and PhDs, 26 % of Danish university researchers suffer from stress to such a degree that it affects their health. Of those interviewed, 67 % say that they find it difficult to get through their workload, and evening and weekend work is quite common for many.

Union delegate at the University of Aarhus, Erik Strange Petersen, says that the problem of stress arises among other things from the heavy cross-pressure of many different types

of tasks. Thus it has more often become necessary to “buy” time for research because it cannot be fitted into the normal workday.

A *CAMPUS* poll among heads of departments confirms that stress is on the increase at the University of Aarhus. Three of every four departmental heads answer yes to the question: “Do you find that colleagues today experience more work-related stress than they did ten years ago?”

Departmental heads say researchers find it especially stressful that they in-

creasingly find they have less time for research and teaching, while administrative personnel experience stress in connection with shifts to new IT systems.

According to psychologist and stress-researcher at the University of Aarhus, Bobby Zachariae, much stress for researchers comes from within, but a culture shift could foster a research culture that no longer regards stress as taboo, thus possibly preventing stress. Pp. 7 & 8-9.

Evolution in a test tube

Researchers at the Center for Bioinformatics, the University of Aarhus, have now proven that evolution can take place in a test tube. They have been able to follow the evolution of micro-organisms of bacteria or viruses as they step by step pass through hundreds or thousands of generations in their test tubes.

It is Darwin’s “survival of the fittest”

– natural selection among living organisms – that powers evolutionary development. The process of selection is based on the biological differences created by genetic alterations, mutations. But the description of the mutations that can lead to competitive advantages for the “survivors” has so far been one of the most difficult tasks in evolutionary biology, says Thomas

Bataillon, guest lecturer at the Center for Bioinformatics.

Thomas Bataillon expects that this research can contribute to important improvements in the development of effective strategies for pest control in agriculture as well as for cures for infectious diseases. P. 3.

Are university mergers the way ahead?

We need fewer and stronger research environments in Denmark if we are to compete internationally. That is the clear message from Science Minister Helge Sander, who has asked the country’s 12 universities to suggest possible mergers.

But mergers are not necessarily the best way to strengthen research environments, says Professor Albert Gjedde, head of the Center for Functionally Integrative Neuroscience (CFIN) at the University of Aarhus. Merging a num-

ber of small and medium-sized universities and sector research institutions can never lead to a stronger research environment just because it makes organisational and political sense. On the contrary, we should begin by cultivating the research environments with the greatest expertise, says Albert Gjedde.

An English expert in business mergers and adviser for a number of universities on the question of mergers, Paul Thomas, says that uni-

versity mergers can run off the track, because the institutions do not recognise the differences in the way potential partners “run their shop”. There are many different cultures in just one institution, and two different institutions can have diametrically opposing cultures. These are questions that university leaders must be very aware of at an early stage in any merger plan, says Paul Thomas. P. 6.

Back in the USSR

Political Science student Hans Sloth Kristoffersen from the University of Aarhus returned last week from a dramatic week in Belarus, where he was shadowed by the KGB and finally thrown out of the country. He and 30 other Danes were in Belarus as independent observers of the presidential elections. However, they were travelling on tourist visas, as they

would otherwise probably not have been admitted to the country. After only a couple of days they were being so closely watched that it became impossible to carry out the exit polls they had come to do. And even when they discontinued these activities, their presence was a thorn in the flesh of the authorities. The day before the last and final election day, March 19, Hans

Sloth Kristoffersen and his group were escorted by police onto a bus out of the country. The hope of witnessing a democratic revolution came to nothing when Lukashenka officially won with over 80 % of the votes, and the opposition failed to bring the population together in mass demonstrations.

P. 10.

udgives af Aarhus Universitet og udkommer hver 2. mandag i semestermånederne.

Næste nummer udkommer 10. april.
Deadline for indlæg 3. april kl. 10.00.

Redaktion: Finlandsgade 23, 8200 Århus N
T: 8942 2330, e-mail: campus@au.dk

Ansvarshavende: Souschef Ingeborg Christensen.
T: 8942 2342; e-mail: ic@adm.au.dk

Abonnement: Et årsabonnement koster 150 kr.
Studerende ved Aarhus Universitet 100 kr.
Henvendelser vedr. abonnement rettes til
Torben Johansen, T: 8942 1108, e-mail: taj@adm.au.dk

Annoncer: Henvendelse på redaktionen.
T: 8942 2330, e-mail: campus@au.dk

Tryk: Avistryk Nord A/S

ISSN: 1604-1607

Anders Correll
Redaktør
T: 8942 2331
M: 2899 2235
ac@adm.au.dk

Helge Hollesen
Journalist
T: 8942 2332
M: 6020 2708
campus@au.dk

Hans Plauborg
Journalist
T: 8942 2334
M: 2899 2234
hhp@adm.au.dk

Sys Vestergaard
Journalist
T: 8942 2335
M: 6020 2626
scv@adm.au.dk

Claus Baggersgaard
Studertermedhjælp
claus.baggersgaard
@post.au.dk

Stigende stress

En rundspørge, som **CAMPUS** har lavet til institutlederne, tyder på, at stress er et stigende problem på Aarhus Universitet. Forskere stresses af, at de får mindre og mindre tid til forskning og undervisning, mens det administrative personale oplever stress i forbindelse med ibrugtagning af nye it-systemer.

TEMA STRESS

Stress er en del af dagligdagen for mange medarbejdere på Aarhus Universitet. Det viser en rundspørge, **CAMPUS** har lavet med de 29 institutledere og de fire afdelingslede-

re på Teologi. Svarprocenten var på 73.

Tre ud af fire af de ledere svarer ja til spørgsmålet: "Har du en fornemmelse af, at medarbejderne i dag oplever mere arbejdsrelateret stress, end de gjorde for 10 år siden?"

De angiver forskellige begrundelser for den stigende stress, men overordnet set handler det over en bred kam om, at der er kommet flere opgaver, flere krav, mere måling, evaluering og kontrol samt mange forandringer. For TAP'ernes vedkommende er det især det sidste, der er stressudløsende. Flere af institutlederne angiver, at overgangen til de nye administrative it-systemer som Navision, PURE, CMS og PØS har medført stressende arbejdsforhold. Stress blandt TAP'erne vil blive omtalt i næste nummer af **CAMPUS**, i dette nummer fokuserer vi på VIP'erne og stress.

Uafhængigt af hinanden understreger en del institutledere, at VIP'erne får mere og mere administrativt arbejde, som tager tid fra forskning og undervisning, og da disse opfattes som kerneopgaverne, virker det stressende at få mindre og mindre tid til det.

Nogle nævner, at især yngre forskere oplever det som stressende, at de er ansat på tidsbegrænsede kontrakter, hvor de skal bevise deres værd meget hurtigt, fordi der er skarp konkurrence om stillingerne.

Læs flere svar fra **CAMPUS'** rundspørge og andre artikler om stress blandt forskere på side 7-9:

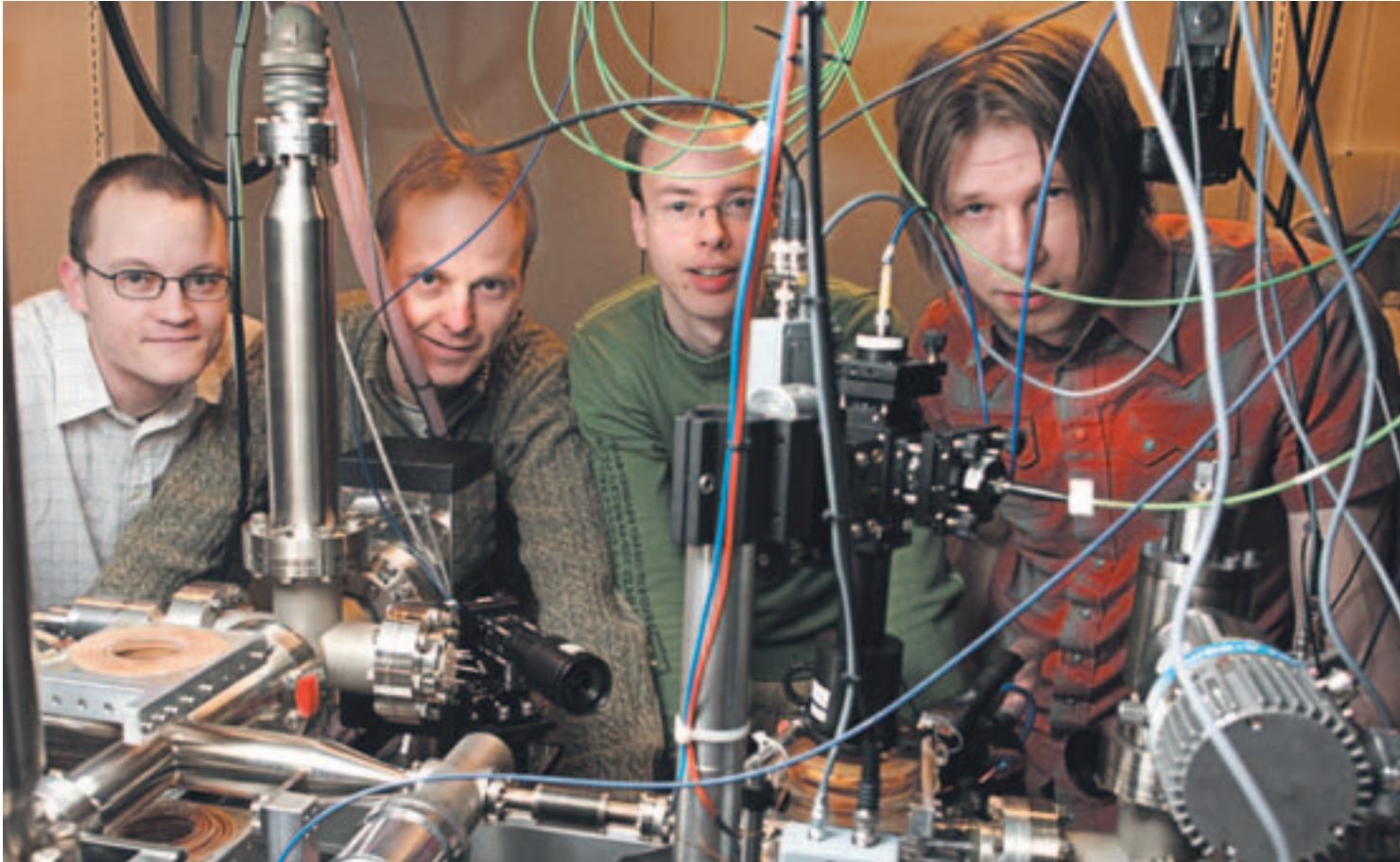
• Ny dansk rapport viser, at 58 procent af statsligt ansatte forskere føler sig stresset i hverdagen.

• Stress-forsker Bobby Zachariae fortæller om stress i forskningsmiljøet, og hvordan det kan forebygges.

• Tre forskere giver deres bud på, hvad der stresser arbejdsdagen.

Af Sys Christina Vestergaard/scv@adm.au.dk

FORSKERE VED NULPUNKTET

Nulpunktsforskere: fra venstre specialestuderende Sune Mai, forskningslektor Michael Budde, ph.d.-studerende Jesper Fevre Bertelsen og ph.d.-studerende Henrik Kjør Andersen.

Lars Kruse/AU-foto

Forskere ved Institut for Fysik og Astronomi, Aarhus Universitet, og Danmarks Grundforskningsfonds Center for Kvanteeptik (QUANTORP), kølede tirsdag den 14. marts en lille sky af atomer ned til en temperatur på kun 0,0000005 grader over det absolutte nulpunkt. Derved skabtes Nordens første "Bose-Einstein-kondensat", som den fortættede sky kaldes.

Forskningen foregår på kvantegaslaboratoriet, der blev iværksat i 2003 af forskningslektor Michael Budde og er resultatet af Aarhus Universitets mangeårige satsning inden for kvanteeptik og atomfysik.

Eksistensen af kondensatet blev allerede i 1925 teoretisk forudsagt af Albert Einstein. Ved temperaturer i nærheden af det absolutte nulpunkt, som er 273,15 minusgrader, vil skyens ca. en million atomer kondensere, dvs. fortættes, i den kvantetilstand, som har mindst mulig energi. Dette er yderst nyttigt i forbindelse med processer, der kræver ekstrem kontrol over atomernes tilstand.

Kvantegas-gruppen vil fremover bruge Bose-Einstein-kondensatet til at udforske kvantegasser. Ved at påvirke kondensatet med bølger af laserlys kan man skabe helt unikke kvantefysiske systemer, som ikke findes andre steder i naturen. Et af gruppens mål er at udforske egenskaberne af disse eksotiske systemer.

AU-forskere venter på den klonede gris

BIOTEKNOLOGI

På Aarhus Universitet venter en gruppe forskere spændt på, om det lykkes kollegaerne i Foulum at klonе de første grise i Danmark. Det vil bane vejen for, at forskerne i fællesskab kan lave genmodificerede grise til forsøg i Danmark.

– Med de nye forsøgsdyr får vi langt bedre muligheder for at forske i specielt langvarige kroniske sygdomme som f.eks. hjerte-kar-sygdomme, sukkersyge, Alzheimer, psoriasis og forskellige former for kræft, fordi vi nu kan følge sygdommen i grise, der minder meget om mennesket, hvad angår stofskifte, fysiologi og anatomi. Behandlingsmetoderne kan omfatte alt lige fra genterapi og stamcelleterapi til mere traditionel farmakologisk behandling af f.eks. hudsygdomme, siger professor Lars Bolund fra Aarhus Universitet.

Han har sammen med professor Jens Christian Djurhuus, professor Erling Falk og lektor Arne Lund Jørgensens dannet et kon-

sortium af forskere fra Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, der nu indgår i samarbejdet med forskerne i Foulum.

So nr. 1327

Om det lykkes at klonе en gris, vil vise sig til pinse i stalden på Forskningscenter Foulum. Her skal so nr. 1327 fare med det første kuld klonede grisefostre i Danmark. Tidligere kloningsforsøg på Foulum med køer har vist, at teknikken ofte er forbundet med en stor dødelighed af fostrene.

– Udenlandske erfaringer tyder på, at grisen som dyreart håndterer selve kloningsprocessen bedre end f.eks. får, geder og køer. Men nu må vi jo se, om det også gælder her, siger manden bag de første klonede grise i Danmark, professor Gabor Vajta, Afdeling for Genetik og Biotechnologi i Foulum.

Går alt, som det skal, vil det være første gang i Danmark, at der fødes klonede dyr, der får lov til at overleve. Hidtil har den danske lovgivning krævet, at klonede fostre blev aflivet. Den 1. oktober

2005 blev det tilladt at lade klonede dyr overleve – dog kun til brug i forskningen.

– Meningen med de første forsøg er at få kloningsteknikken til at fungere. Når det lykkes, kan vi ved hjælp af kloning begynde at opformere genmodificerede grise til Aarhus Universitet, siger Gabor Vajta.

Fra celle til gris

Meget forenklet går samarbejdet mellem forskerne i Foulum og Århus ud på, at man ved hjælp af gensplejsning laver griseceller med specielle genetiske egenskaber i Århus. Det kan f.eks. være ændringer i den genetiske arvemasse, som fremmer udviklingen af Alzheimers sygdom. I Foulum anvendes kernen fra disse celler til at frembringe embryoner (tidlige fosteranlæg), som vil være genetisk identiske (kloner). Embryonerne placeres i rugemødre som so nr. 1327. Efter endt drægtighed fødes et antal grise, der er fuldstændig genetisk ens og alle med en genetisk defekt, der

betyder, at de vil udvikle Alzheimers sygdom.

– Samarbejdet med forskerne i Foulum betyder blandt andet, at vi som nogle af de første i verden kan producere disse meget værdifulde genmodificerede forsøgsdyr til en meget overkommelig pris. På længere sigt håber vi, at også medicinalindustrien vil være interesseret i vores grise. Derfor forsøger vi nu at lave et biotekfirma bl.a. med penge fra Landsudvalget for Svin og AgroVenture A/S, der skal producere genetisk modificerede grise til forsøg, siger Lars Bolund.

Projektet omfatter også forskere på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

Anders Correll / ac@adm.au.dk

Evolution i reagensglas

Forskere ved Center for Bioinformatik, Aarhus Universitet har nu vist, at evolution kan foregå i et reagensglas. Her kan de følge evolutionen af mikroorganismer af f.eks. bakterier eller virus, der trin for trin kan gennemleve hundrede eller tusinder af generationer i reagensglassene.

Eksperimentet med de levende organismers evolutionære udvikling i laboratoriet er gennemført i samarbejde med forskere fra University of Ottawa.

– Det er Darwins "survival of the fittest" – altså naturlig selektion blandt levende organismer – der driver den evolutionære udvikling. Udvalget sker på baggrund af de biologiske forskelle, som skabes gennem genetiske ændringer, mutationer. Men at beskrive de mutationer, som kan give bedre konkurrencefordele for "surviveren", har hidtil været en af de sværeste opgaver inden for evolutionsbiologien, skriver gæstektor ved Center for Bioinformatik Thomas Bataillon i en pressemeddelelse.

Thomas Bataillon regner med, at forskningen kan bidrage til vigtige fremskridt i udviklingen af effektive strategier til skadedyrsbekæmpelse i landbruget og lægemidler mod infektiose sygdomme.

Danske Studielegater

– hent ny viden i udlandet

Er du godt i gang med en SU-berettiget videregående uddannelse, og overvejer du at tage et semester i udlandet? Så kan du søge et Danske Studielegat på 17.000 kroner før skat. Og måske allerede være godt på vej til alverdens viden.

Hent en ansøgning i Danske Bank eller på www.danskebank.dk/studielegater.

Ansøgningsfristen er den 1. maj 2006.

Danske Bank

Effektiv vejledning kræver en plan

Rådgivnings- og støttecenteret ved Aarhus Universitet hjælper og vejleder studerende, der har vanskeligheder af studiemæssig art – f.eks. ordblinde. Her bliver der taget hånd om de studerende på en måde, som den øvrige studie- og erhvervsvejledning kan have nytte af, mener centrets leder Willy Aastrup.

VEJLEDNING

Studie- og erhvervsvejledningen på Aarhus Universitet skal udvikles og være mere professionel, lyder en af målsætningerne i universitetets udviklingskontrakt. Også i regeringens globaliseringsudspil til forskning og uddannelse er bedre vejledning af studerende et særskilt punkt. Men hvor er den gode praksis, man kan lære af? Den findes allerede på Aarhus Universitet, mener lederen af Rådgivnings- og støttecenteret, Willy Aastrup.

Centret, der er det eneste af sin slags i Norden og et af de få i Europa, rådgiver universitetsstuderende, der har vanskeligheder af specifik studiemæssig art. Ud over dyslektikere (ordblinde) er det f.eks. personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse og studerende med en anden

sproglig og kulturel baggrund end dansk. Centret har i dag 450 studerende tilknyttet.

– Vi har et klart strategisk mål, som er, at den gennemsnitlige årsværkstilvækst for de studerende, som får støtte af centret, mindst skal være på niveau med gennemsnittet af samtlige studerende på universitetet. Altså, de skal bestå det samme antal eksamener som gennemsnittet. Og det gør de, fordi vi laver en plan for den enkelte studerende med klare målsætninger, som vi måske justerer på, men i hvert fald følger op på mindst én gang i semesteret, siger Willy Aastrup.

Fokus og opmærksomhed

Han er ikke i tvivl om, at opmærksomhed på den enkelte studerende, fokus på studiemæssige fremskridt og klare målsætninger, som der følges op på, er vejen frem for den

effektive vejledning.

– Hos os foregår det på den måde, at den studerende bestemmer en tid til en samtale, hvor vedkommende fortæller om sine studiemæssige vanskeligheder. Vi spørger aldrig: "Nå, hvad er der så galt med dig? Hvilken diagnose har du?", men forsøger at identificere vedkommendes studiemæssige problem. Hvis der er tale om en person med læse-/skrivevanskeligheder, tildeles støttetimer med en læsepædagog, som skal lave en plan med målsætninger for den pågældende. Den læsepædagogiske træning tager altid udgangspunkt i pensum på studiet. Det handler ikke om at lære at stave til Ib, forklarer Willy Aastrup.

Når semesteret er omme, bliver der lavet en kort rapport: Blev de læsepædagogiske og studiemæssige mål opfyldt? Hvorfor, eller hvorfor

Aarhus School of Business

Handelshøjskolen i Århus

Tag din kandidatuddannelse inden for business på Handelshøjskolen i Århus

Åbent Hus – tirsdag den 28. marts
om kandidatuddannelserne
– på Fuglesangs Allé 4, 8210 Århus V

www.asb.dk

10 kandidatuddannelser med 16 forskellige specialiseringsmuligheder inden for Erhvervsøkonomi, Virksomhedskommunikation, Erhvervsjura, Erhvervssprog, International Management, Europæiske studier eller It

Lars Kruse/AU-foto

Det handler om fundamental opmærksomhed på de studerende, der kommer på Rådgivnings- og Støttecentret. Her er læsepædagog Mette Schmidt (t.h.) sammen med en studerende.

ikke? Samtidig bliver en plan for det følgende semester sat i værk.

– På den måde er forløbet hele tiden progressivt. Vi vil sikre os, at ressourcerne bliver brugt, så de skaber fremskridt. Holder planen, eller går det op i røgelse, sær te og stearinlys? De studerende skal have hurtige tilbagemeldinger. Det handler om at holde fokus på det, de studerende er her for, nemlig at studere og blive klogere. Det viser de ved at bestå deres eksamener, siger Willy Aastrup.

Skal måles

Han giver ikke meget for argumentet om, at den specialpædagogiske vejledning har langt flere ressourcer at gøre godt med og derfor har helt andre muligheder end “normalområdet”.

– Det handler jo mest af alt om en fundamental opmærksomhed på de studerende. Man skal interessere sig for, hvordan det går med deres studier, og der skal være en plan og nogle målsætninger med dem, siger Willy Aastrup og fremhæver de mentorord-

ninger, der er skudt op på flere institutter, som en god udvikling. Her bliver de studerende tilknyttet en underviser, der følger med i deres studiemæssige fremskridt.

Man skal bare huske at måle på, om mentorordninger og andre vejledningsindsatser også virker, mener Willy Aastrup

– *Hvad er succeskriteriet for vejledningen på universitetet?*

– Det er vel, at de studerende holder fast i studiet, består eksamener og får ar-

bejde bagefter. Det handler jo ikke “bare” om, at de kommer til vejledningen og virker glade og tilfredse. Det kan forhåbentlig være en sidegevinst, men hos os er det ikke det, vi måler på, siger han.

www.au.dk/studiecenter

CAMPUS bragte i nr. 2 2006 et tema om vejledning på Aarhus Universitet

Hans Plauborg / hph@adm.au.dk

Hver sjette indrømmer snyd

21 procent af de mandlige universitetsstuderende og 14 procent af de kvindelige studerende indrømmer at have snydt med deres opgaver i den hidtil mest omfattende undersøgelse af plagiarisme blandt universitetsstuderende.

Det er avisen *The Times Higher* (THES), der har lavet en meningsmåling blandt 1022 studerende ved de britiske universiteter. En ud af seks indrømmer at have kopieret dele af venners opgaver, mens over hver tredje siger,

at de har kopieret ideer fra online kilder uden at opgive kilden. Kun tre procent indrømmer direkte at have kopieret tekst ord for ord fra bøger eller andre kilder. Blandt tredjeårsstuderende kender 54 procent nogle, der har snydt, viser undersøgelsen, der også peger på, at hver fjerde studerende ikke anser kopiering fra venner som snyd.

Undersøgelsen tyder på, at eksamenssnyd er mindst lige så udbredt på de engelske eliteinstitutioner som f.eks. Ox-

ford University, som på resten. En ud af ti studerende fra eliteinstitutionerne siger, at “de fleste” snyder, mens det kun gælder godt fem procent på de øvrige universiteter.

En talsmand for Oxford University siger, at plagiarisme nu er så udbredt, at det sætter spørgsmålstegn ved værdien af et eksamensbevis fra universitetet.

I en kommentar til undersøgelsen siger en forsker i plagiarisme, Jean Underwood fra Nottingham Trent Univer-

sity, at plagiarisme og eksamenssnyd er så udbredt, fordi et flertal i samfundet ikke fordømmer det tilstrækkeligt.

– Eksamenssnyd anses ikke for at være et problem på linje med for eksempel spirituskørsel. Mange ser det derimod som en legitim måde, hvorved man kan få en konkurrencemæssig fordel, siger hun.

På Aarhus Universitet indberettes 20-25 sager om snyd ud af ca. 50.000 eksamener hvert år. /hp

Gratis hjælp til specialet

Studenterrådet står bag ny bog med gode råd om specialeskrivning. Nuværende og tidligere specialestuderende deler ud af gode og dårlige erfaringer.

SELVHJÆLPSBOG

Studenterrådet har netop udgivet en bog, der skal støtte studerende i specialeskrivningen. Bogen er gratis, letlæst og overkommelig med sine 24 sider, og med sine kække farver og flower-power-layout får specialet til at ligne en fest. Budskabet er, at det i hvert fald ikke behøver være så trist, og at speciale-sumpen kan undgås.

Bogen er bygget op om syv interviews med nuværende eller tidligere specialestuderende, der deler ud af deres erfaringer, gode som dårlige.

Den 28-årige statskundskabsstuderende Mads Larsen forklarer bl.a., hvad han ville have gjort anderledes, hvis han skulle skrive et nyt speciale.

– Så ville jeg have fundet en at skrive sammen med. Så havde vi lavet aftaler om, hvornår det var færdigt. Og så var det måske blevet et andet emne, men det er så det. Jeg var nok blevet færdig med specialet noget hurtigere, noget af det er jo rent dovenskab fra min side, fordi man har siddet og brugt lang tid på andre interessante aspekter også ... Jeg overvejede faktisk at skrive speciale sammen med en anden, men vi kunne ikke lige få det til at passe sammen med emnet og tidsplan. Men når jeg ser tilbage på det, så tror jeg faktisk, jeg skulle have skrevet sammen med en anden. For at holde hinanden i ørerne. Det tror jeg er en rigtig god idé. Jeg arbejder for eksempel langt mere disciplineret, når jeg har en aftale med min vejleder om en deadline.

Råd sivede ikke ind

28-årige Line Mark Rugholt har skrevet speciale i indisk, og hun indrømmer bl.a., at det var svært at slippe specialet til sidst.

– Det mest negative var afslutningen, hvor jeg ikke syntes, at jeg havde tid nok til at skrive færdig. Jeg havde fået at vide på et skrivestue, at man skulle begynde at skrive færdig tekst til sit speciale i god tid ... Men den sivede åbenbart ikke rigtigt ind! Det var også svært at acceptere, at jeg var færdig. Man vil jo helst have, at det bliver perfekt, og jeg nussede i lang tid om specialet. Til sidst kunne jeg ikke se, hvad der var godt og skidt. Det hjalp at lægge specialet til side for en stund, og her var det også en hjælp, at jeg fik andre studerende til at læse nogle afsnit igennem. Jeg fik mange brugbare kommentarer fra mine medstuderende, ligesom jeg føler mig godt vejledt og behandlet af min vejleder.

Ta’ en tudekiks

Bogen giver også alternative råd til at komme gennem specialeskrivningen. Man bør have en rulle Mariekiks ved hånden, og når det ser allermost sort ud, så tager man en “tudekiks”. Bogen siger: “Det hjælper at være ironisk og have lidt selvdistanse! Det hjælper også at tænke på, at der er andre, som også har problemer med specialet. Jo, det er hårdt at skrive speciale, men det er ikke *ikke* verdens undergang”.

Specialebogen indeholder desuden en oversigt over specialepladser i Århus, en guide til litteratur om det at skrive speciale, en oversigt over kurser for specialestuderende og andre muligheder for støtte og rådgivning.

Bogen kan hentes gratis hos Studenterrådet eller downloades på www.sr.au.dk fra slutningen af marts.

Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

Ny chance for date med en virksomhed

Virksomhedsdating vakte begejstring sidste efterår, hvor 150 studerende fra hele landet kæmpede om de 100 pladser til speeddating på Studenterhus Århus med virksomheder, som ønsker en praktikant eller andet samarbejde med en studerende. Mindre end en fjerdedel kom fra Aarhus Universitet, mens især studerende fra Handelshøjskolen var godt repræsenteret.

Succesen gentages den 4. april. Flere end 20 virksomheder tropper op, og de har

brug for såvel kommercielle, samfundsmæssige som humanistiske indfaldsvinkler.

Ifølge afdelingsleder Søren Larsen fra Erhvervs-kontakten, Aarhus Universitet, er der flere rigtig gode grunde for AU-studerende til at gribe chancen denne gang.

God fornuft i praktik

– Selv om akademikerarbejdsløsheden er faldet, er der stadig 9854 arbejdsløse akademikere i Danmark. Erfaringen viser, at praktik-

eller projektførløb i en virksomhed giver gode netværk og dermed større chance for at få arbejde i en fart. De humaniorastuderende skal heller ikke holde sig tilbage. Ca. 50 % af dem skal finde job i erhvervslivet, så det er ikke spor dumt at komme ud og snuse til det i en praktik. Der er også efterspørgsel efter de samfundsfaglige studerende, siger han.

Som medarrangør undrer Søren Larsen sig over, at AU-studerende ikke greb chancen sidste gang, hvor

der mødte studerende op fra både Odense og København.

– Mon det er nødvendigt at flytte arrangementet til København eller Stockholm for at få AU-studerende til at komme?, funderer han, der ellers mener, Studenterhus Århus er et rigtig godt sted.

Oplysning om tilmelding og nærmere beskrivelse se www.projektzone.dk

Ann-Charlotte Knudsen

Hold fokus på forskningen

Forskningsmiljøerne og ikke de fysiske rammer skal være udgangspunktet, siger professor Albert Gjedde i en kommentar til de kommende planer om at skabe universiteter i verdensklasse.

FUSIONER

Regeringen barslede i sidste uge med store tanker om, hvordan Danmark kan skabe universiteter i verdensklasse. Og den 3. april skal universiteterne og sektorforskningsinstitutionerne aflevere udspil til regeringen om, hvordan de mener, stregerne skal slås i det danske forsknings- og uddannelseslandskab.

– Men det handler ikke om strukturer, men om, hvordan vi bedst styrker forskningsmiljøerne, siger professor Albert Gjedde til de mange tanker om fusioner og samarbejde.

Konkurrencen er vigtig

Professor Albert Gjedde er grundlægger af Danmarks Grundforskningsfonds Center for Integrativ Neurovidenskab (CFIN), der er et tværfagligt center med forskere fra fysik, datalogi, statistik, biologi, medicin, psykologi, semiotik, lingvistik, filosofi, musik og antropologi. Han er en af de fremmeste hjerneforskere i Danmark med mange års international erfaring specielt fra ansættelser i Canada og USA. Måske er det hans internationale tilgang til forskningen, der nu får ham til at råbe vagt i gevær.

– Der er ingen af de store universiteter som Yale, Harvard og MIT, der på forhånd er blevet udnævnt til at være noget stort. Det er de blevet gennem hårdt intellektuelt arbejde i hård konkurrence med andre universiteter, siger Albert Gjedde.

– Hvis vi vil nå op i den klasse, er der tre ting, der skal være til stede: Der skal være tilstrækkelig med forskningsmidler, en stor fødekæde af forskere og sidst, men måske allervigtigst, hård konkurrence om

forskningsmidlerne, siger han, velvidende at man ikke kan sammenligne de tre amerikanske universiteter med danske universiteter. De fungerer som private firmaer med meget store egenkapitaler og forskningsfonde med donationer til forskningen, der langt overgår, hvad vi kender fra f.eks. Aarhus Universitets Forskningsfond.

Kludetæppeløsninger

De forslag, der indtil videre er blevet offentliggjort, nemlig ideen om at danne et dansk fødevareruniversitet eller et dansk MIT, betragter han som kludetæppeløsninger, der hverken tjener forskningen eller brugerne af forskningen.

– Jeg er meget modstander af de omtalte forslag til fusioner. Det vil aldrig give et stærkt forskningsmiljø at samle nogle små og mellemstore universiteter og sektorforskningsinstitutioner, fordi det rent organisatorisk og politisk giver mening. Vi skal derimod tage udgangspunkt i de forskningsmiljøer, der virkelig har en ekspertise, og så dyrke dem – give dem noget gødning, siger Albert Gjedde.

For Albert Gjedde er det ikke afgørende, om vi har 6, 12 eller 24 universiteter i Danmark. Fusioner er kun aktuelle der, hvor forskerne virkelig ønsker dem, og den regionale placering er ikke afgørende for, om et universitet har succes med forskningen.

– Vi skal se bort fra de regionale hensyn – Aarhus Universitet kunne lige så godt ligge i København! Vi skal ikke promovere os på det regionale eller på størrelsen, men på, at vi er det sted, hvor man udøver den bedste forskning. Det skal være så-

dan, at de studerende søger ind der, hvor den bedste forskning finder sted, siger Albert Gjedde.

– Tag nu f.eks. Rockefeller Instituttet, som måske er den institution, der har kreeret flest Nobelprisvindere i verden. Set med danske øjne er det en ganske lille institution. Men den har formået at tiltrække og fastholde de allerbedste forskere og er

derfor i stand til at konkurrere om både offentlige og private forskningsmidler.

Bryd grænser

Men det er ikke kun de overordnede universitetsgrænser, som Albert Gjedde peger på, når han ønsker at give forskerne de bedste arbejdsbetingelser – der skal også gøres op

– I dag samles forskere fra forskellige institutioner, fakulteter og institutter, fordi de har en fælles "sag". De centerdannelser er et eksempel på, at vi er godt i gang med at nedbryde faggrænser og den traditionelle opfattelse af, hvem der skal styre forskningen, siger hjemeforskeren, professor Albert Gjedde. Han lagde grunden til det tværfaglige "Center for Integrativ Neurovidenskab".

med de nugældende fakultetsgrænser og institutgrænser og ikke mindst faggrænser.

– Vi oplever i dag en stigende centerdannelse, hvor forskere samles fra forskellige institutioner, fakulteter og institutter, fordi de har en fælles "sag". Det er et eksempel på, at vi er godt i gang med at nedbryde faggrænser og den traditionelle opfattelse af, hvem der skal styre forskningen, siger det tværfaglige centers grundlægger.

Ifølge ham er den bedste forskning i et videnssamfund ikke baseret på bestemte embedseksamener og rigide, forskningspolitisk korrekte rammer. Den bedste forskning skabes af engagerede forskere, der under optimale forhold og i de rette internationale forskningsmiljøer får mulighed for at leve trangen til at forske helt ud. Disse forskningsmiljøer skal i sund konkurrence med tilsvarende forskningsmiljøer have stort set alle de midler, de kan bruge. I princippet kan forskerne være ansat vidt forskellige steder, men forskningen skal foregå i tætte miljøer, hvor forskerne i daglig kontakt kan krydsbefrugte hinanden.

– Forstår vi at opbygge sådanne forskningsmiljøer, så er jeg sikker på, at vi stort set kan læne os tilbage og betragte et festfyrværkeri af fremragende forskningsresultater, der vil vinde internationalt gehør. Omvendt, tænker vi først og fremmest i strukturer, regioner og politisk korrekte løsninger – så bliver det den gode forskning, som taber.

Anders Correll / ac@adm.au.dk

Kultursammenstød kan afspore fusioner

Universitetsfusioner kan løbe af sporet, fordi institutionerne ikke anerkender forskelle i måden, hvorpå potentielle partnere kører "butikken", mener en engelsk ekspert i virksomhedsfusioner.

Der skal være færre og stærkere forskningsmiljøer i Danmark, hvis vi skal klare os i den internationale konkurrence, lyder den klare melding fra videnskabsminister Helge Sander, der har bedt landets nuværende 12 universiteter om at komme med et bud på, hvem de gerne vil fusionere med.

Den samme fusionsdiskussion har kørt i England i nogle år, og her er en række store videregående uddannelsesinstitutioner allerede smeltet sammen – blandt andet Thames Valley University og Reading College and School of Arts and Design, der fusionerede den 1. januar 2004 og med 45.000 studerende nu er et af

de største universiteter i landet. Andre planlagte fusioner er dog ikke blevet til noget, herunder sammenlægningen af to af Londons eliteinstitutioner, Imperial College og University College London.

Ikke ubetinget succes

Ifølge en ekspert i virksomhedsfusioner har universitetsledelserne god grund til at være meget varsomme, når der planlægges fusioner.

– Fusioner i den private sektor er ikke en ubetinget succes, og vi vil se de samme problemer inden for de videregående uddannelser, siger virksomhedskonsulenten Paul Thomas til avisen *The Times Higher*.

– Man kan beslutte sig for at fusionere, man kan få økonomien på plads og fortælle folk, at de nu arbejder for en anden institution. Men folk bestemmer selv, om og hvordan de vil engagere sig, og det er en kendsgerning, at folk tager længere tid om at omstille sig end organisationer, siger Paul Thomas, der rådgiver en række eliteuniversiteter som Oxford, Cambridge, University College London og Imperial College om samarbejdsaftaler og institutions-sammenlægninger.

Han har blandt andet fået universiteterne til at udføre en "culture mapping"-øvelse, hvor de skal beskrive et hav af dag til dag-praksis-

ser, som kan være med til at afgøre, om en sammenlægning med en anden institution bliver en succes.

Forskellige kulturer

– Der er mange forskellige kulturer inden for en enkelt institution, og to forskellige institutioner kan have diametralt modsatte kulturer. Universiteter er præget af hierarkier og har som regel flere ritualer og rutiner end andre organisationer. Den slags forhold skal universitetsledelserne være meget bevidste om på et tidligt tidspunkt i en fusionsplan. Det handler ikke kun om at blive enige om økonomi og forsknings- og uddannelsessamarbejde, siger Paul

Thomas. Han mener, at flere engelske universiteters fusionsplaner har lidt under, at ledelserne har troet, at det hele var en akademisk øvelse.

– Mange steder har man ikke forstået kompleksiteten i forandringer. Det handler om mennesker og ikke bare om strukturer i en organisation. Det er uhyre vigtigt, at ledelsen giver de ansatte tilstrækkelig information, ellers skaber man bare forvirring, dårlig moral og måske i sidste ende fjendskab, siger Paul Thomas.

Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

TEMA STRESS

Det mest stressende arbejde

26 procent af forskerne på de danske universiteter mener ifølge en ny undersøgelse fra Dansk Magisterforening, at de er så stressede, at det går ud over deres helbred. I England peger en ny rapport på, at forskere lider mere af stress end medarbejdere på traditionelt stressfyldte arbejdspladser som hospitaler og call centre.

UNDERSØGELSER

Der er mange pligter og endnu flere fristende muligheder i arbejdet som universitetslærer og -forsker: Der skal produceres artikler til de rigtige tidsskrifter, formidles til den brede befolkning og skrives ansøgninger om eksterne forskningsmidler. Studerende skal vejledes, og kolleger skal ansættes. Det sidste kræver arbejde i et bedømmelsesudvalg. Der er spændende forskningskonferencer på den anden side af jordkloden og kolleger, der vil have en med i nye forskningsprojekter. Og, nå ja, så er der lige den daglige forskning, undervisning og administration.

På den baggrund er det måske ikke så underligt, at 58 procent af de universitetsansatte forskere i Danmark føler sig stressede i hverdagen, heraf 26 procent i en grad, så det går ud over deres helbred.

Tallene stammer fra Dansk Magisterforenings (DM) nye undersøgelse af de statsligt ansatte forskeres arbejdsforhold. Undersøgelsen samler fem profiler af medlemmerne baseret på svar på 16 forskellige udsagn om medlemmernes arbejdsmiljø:

- De Stressede
- De Fornøjede
- De Administrative
- De Urolige
- De Kontrollerede

De stressede

Gruppen af stressede er ifølge undersøgelsen typisk forskere over 50 år, der arbejder inden for hovedområderne humaniora og naturvidenskab. De er kendetegnet ved, at de har svært ved at nå deres arbejdsopgaver, at de har en stadig stigende arbejdstid, og mange føler sig så stressede, at det går ud over deres helbred. Undersøgelsen tyder ikke på, at der er de store forskelle mellem mænd og kvinder.

Samlet set mener 67 procent af de adspurgte, at de har svært ved at nå deres arbejdsopgaver, godt halvde-

len mener, at de bruger for meget tid på administration frem for undervisning, mens 21 procent mener, at de bruger for meget tid på undervisning frem for forskning.

Resultaterne i den nye DM-undersøgelse underbygger tidligere undersøgelser af de statsansatte forskeres arbejdsvilkår. I 2002 undersøgte det daværende Analyseinstitut for Forskning, nu Center for Forskningsanalyse under Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, danske universitetsforskernes syn på deres arbejdsvilkår. Der blev ikke spurgt direkte til stress i den undersøgelse, men på udsagnet "Jeg har for lidt tid til forskning" svarede godt 75 procent af adjunkter, lektorer og professorer, at de var helt eller overvejende enige. De mange kommentarer i undersøgelsen var heller ikke til at tage fejl af: "Jeg er en erfaren forsker, som stort set ikke har haft tid til at forskede sidste tre-fire år, fordi undervisning og administration sluger alt," sagde en, mens en anden kommenterede: "Forskning er p.t. rent nat-arbejde, hvilket er meget utilfredsstillende."

Mindre attraktivt at være forsker

2002-undersøgelsen viste, at den gennemsnitlige arbejdstid er på 46-47 timer for adjunkter og lektorer og næsten 53 timer for professorer. Den nye undersøgelse tyder på, at arbejdstiden i hvert fald ikke er stigende. 47 procent angiver således, at de bruger mellem 40-45 timer om ugen på arbejdet, mens 32 procent bruger over 45 timer om ugen.

Mange angiver dog i både den nye og den gamle undersøgelse, at det ikke er selve tidsforbruget, men manglen på kontrol med tiden, der er det store problem. Som en siger: "Det centrale problem er anvendelsen af ens tid. Specielt tiden til forskning. Det er alt for hyppigt den, der bliver hakket op i småstykker, som derved bliver mindre nyttige. Forskning kræver sammenhængen-

Det store problem for mange forskere er ikke arbejdstiden, men den manglende kontrol med den. Tiden til forskning bliver hakket op i småstykker, og det går ud over kvaliteten.

de tid, og det kan det være svært at skaffe."

Fællestillidsmanden på Aarhus Universitet, lektor Erik Strange Petersen, ser den nye undersøgelse som endnu en bekræftelse på det store pres, der ligger på universitetsforskere.

– Der er et stort krydspres af mange forskellige arbejdsopgaver, og det bliver mere og mere nødvendigt at købe sig fri til forskning. Samtidig oplever mange en stigende kontrol med deres arbejde fra ledelsens side. Der er blevet mere *top-down*-styring, og det fremkalder uden tvivl mere stress hos dem, der har oplevet et andet system, siger Erik Strange Petersen.

Han mener, det er blevet mindre attraktivt at være universitetsforsker i dag end tidligere.

– Lønæssigt har det aldrig været det mest attraktive. Så har man i stedet slået på de gode arbejdsforhold, men spørgsmålet er bare, om

den holder længere. Det er for eksempel et kæmpe problem, at mange først kan se frem til en varig stilling, når de nærmer sig 40 år. Man skal tænke sig godt om, hvis man vil gøre karriere som forsker, siger Erik Strange Petersen.

Værre i England

Hvis danske forskere synes, de er stressede, kan de trøste sig ved, at deres kolleger i England ikke har det bedre. Tværtimod. En kommende rapport, *Wellbeing of the UK Academy 1998-2004*, viser, at hele 49 procent af forskere og undervisere på de engelske universiteter er stressede i en grad, der kræver lægelig behandling. 62 procent svarer, at de arbejder over 48 timer om ugen, og 41 procent siger, at arbejdet stort set er deres eneste interesse. 40 procent afholder end ikke de berettigede feriedage, og næsten halvdelen har overvejet at finde en helt ny karrierevej.

Rapporten bygger blandt andet på svar fra spørgeskemaundersøgelser, der har været sendt ud til 5000 universitetsansatte forskere og undervisere i 1998 og i 2004, og der er flere forskelle fra dengang til i dag.

– Arbejdsbyrden er blevet sværere at håndtere, kommunikationen med arbejdspladsen er blevet dårligere, og universitetsledelserne er overraskende nok tilsyneladende blevet mindre forstående over for stressproblemer, siger kvinden bag rapporten, Gail Kinman fra Luton University, til *Times Higher Education Supplement* (THES).

Mest bekymret er hun over, at 41 procent angiver, at arbejdet stort set er deres eneste interesse.

– Det betyder jo, at hvis det ikke går godt på arbejdet, har de ikke noget perspektiv for deres liv, siger Gail Kinman til den engelske avis.

TEMA STRESS

Flere opgaver og flere krav

Forskere på Aarhus Universitet oplever mere arbejdsrelateret stress end for 10 år siden. Det er på alle områder, kravene skærpes, og opgaverne bliver flere og flere. Stress fører i nogen grad til kort- og langvarige sygdomsmeldinger.

En rundspørge på Aarhus Universitet viser, at universitetets forskere oplever mere stress i dag, end de gjorde for 10 år siden. Rundspørgen er lavet ud fra et ønske om at få overblik over, hvordan det står til med stress på universitetet. Det er institutledere fra Sundhedsvidenskab, Naturvidenskab, Humaniora og Samfundsvidenskab samt afdelingsledere fra Teologi, der har svaret på spørgsmål om stress, og med en svarprocent på 73 procent bekræfter tre ud af fire, at der er mere stress blandt medarbejderne i dag.

Ud fra deres vurderinger findes der ikke et entydigt svar på, hvorfor det er blevet mere stressende at være forsker. Mange faktorer spiller ind. Flere pæger dog, at der er kommet flere arbejdsopgaver, som efter forskernes opfattelse ikke falder inden for kerneområderne forskning og undervisning.

Det kan være administrative opgaver som bevillingsansøgninger, som der skal laves flere og flere af, og afreporteringer i forbindelse med f.eks. EU-projekter. Og ud over at der er flere opgaver, er der tilsyneladende en udbredt fornemmelse af, at der samtidig er kommet meget mere bureaukratisk kontrol og styring af forskernes arbejde generelt. En institutleder angiver det som en "evig mistænkeliggørelse af universitetsansattes arbejde" og dermed en ofte stressfremkaldende faktor.

Mindre kontrol over sin tid

Samtidig med at mængden af opgaver stiger, svinder fornemmelsen af at kunne styre og tilrettelægge sin egen tid, og flere institutledere angiver, at de fornemmer den tabte kontrol over egen tid som endnu en mulig årsag til, at forskerne i dag er mere stressede.

Desuden tyder besvarelserne på,

at der i dag stilles flere krav til undervisning og vejledning, som skal være så effektiv som muligt, fordi der er stigende krav til studieeffektiviteten blandt de studerende.

Hjemmearbejdspladser kan være med til at give stress, og det samme kan de tekniske muligheder for at være "på" hvor som helst og når som helst. Mail og fildeling m.m. gør det nemmere at arbejde med snævre deadlines, pæger en institutleder.

Dertil kommer forskningen, som bliver mere og mere konkurrencepræget og effektiviseret. Og et par ledere nævner desuden, at de yngre forskere er udsatte, fordi de skal konkurrere om få stillinger og i højere grad end ældre forskere føler sig pressede af krav om underholdende undervisning fra de studerende, som samtidig har stor

indflydelse, da evalueringer fra dem tildeles stadig større vægt.

Indirekte årsag til sygdom

Stress fører til sygdomsmeldinger blandt forskerne på universitetet. Hver fjerde af de adspurgte ledere vurderer, at der har været kortvarige sygdomsmeldinger pga. stress. Men bag den fornemmelse kan der ifølge to institutledere gemme sig flere sygedage, hvor stress er indirekte årsag. Det skyldes, at stress øger risikoen for infektionssygdomme som forkølelse og influenza, som så bliver den årsag, som folk angiver som den

Citat fra rundspørge:

Stress er mest lokaliserbart hos de yngre, især pga. undervisning, hvor de studerende stiller høje krav, selv om de ikke selv er forberedt til undervisningen. Der er samtidig større fokus på evaluering fra de studerende, som forventer at blive underholdt. Det er især frustrerende for de yngre undervisere.

Jakob Mark/AU-foto

egentlige grund til sygdomsmeldingen.

Ud fra rundspørgen har der desuden været langvarige sygdomsmeldinger eller arbejdsophør på hver fjerde af de afdelinger eller institutter, CAMPUS har været i kontakt med. I forbindelse med arbejdsophør nævner et par stykker, at øget arbejdspress kan have fået ældre forskere til at gå tidligt på pension.

Det skal understreges, at CAMPUS' rundspørge til institutledere og afdelingsledere (Teologi) ikke er en videnskabeligt opbygget undersøgelse. Rundspørgen er lavet ud fra et ønske om at få overblik over, hvordan det står til med stress på universitetet.

Af Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

Stress øger krav til lederne

Meget stress kommer indefra for forskeres vedkommende, men en kulturændring vil kunne fostre en forskningskultur, der ikke lader stress være tabu – og som måske kan forebygge stress.

ARBEJDSKULTUR

Lad os begynde med at slå fast, at stress kan være positivt. En kortvarig stresstilstand kan forbedre kognitive funktioner hos mennesker, såsom hukommelse og koncentration, og når vi har overstået den stressede situation med et tilfredsstillende resultat, styrker det selvtilliden og fornemmelsen af velbefindende. Men når den pressede situation bliver langvarig eller kronisk, får stress den modsatte effekt på hukommelsen og koncentrationen – de svækkes. Det samme sker for vores immunforsvar, og vi får lettere infektionssygdomme som forkølelse etc. Derfor er det den negative stress, der bør tales om og gøres noget ved. Der er risiko for stress, hvis ar-

bejdstagere ikke har mulighed for faglig og personlig udvikling i deres job, og arbejdet skal opleves som meningsfuldt. Især sidstnævnte er sjældent et problem for forskere på universitetet. Desuden har forskere generelt stor frihed til at tilrettelægge deres arbejde, og det er en faktor, som normalt er med til at mindske risikoen for stress. Men der sker en masse på universiteterne for tiden, som ændrer forskernes arbejdsvilkår og dermed øger deres risiko for stress, forklarer professor, cand. psych. og dr.med. Bobby Zachariae fra Psykologisk Institut på Aarhus Universitet. Han forsker i sammenhænge mellem krop og psyke, herunder betydningen af stress, og kender indgående forskningskulturen og arbejdsbetingelserne.

Ledelsen er ikke god nok til at tage hånd om stressproblemer. Og de lokale tillidsrepræsentanter burde være langt mere offensive, mener lektor i Medievidenskab Per Jauert. (Modelfoto).

Weekendarbejde

At være universitetsforsker er ikke et 8-16-arbejde. Langt de fleste forsker på overtid, og de mange opgaver giver et stort krydspres. Men hvad er egentlig det mest stressende ved arbejdet? *CAMPUS* har spurgt tre tilfældige forskere ved Aarhus Universitet.

ARBEJDSLIV

Det er en temmelig umulig opgave at planlægge sin arbejdsuge som forsker/underviser på universitetet, mener lektor Marianne Qvortrup Fibiger fra Afdeling for Religionsvidenskab.

– Man ved, hvornår man skal undervise, men det er ofte også det eneste, man kan planlægge. Der dukker hele tiden uventede ting op. Lige nu var jeg for eksempel ved at planlægge, hvilket arbejde jeg skulle tage med hjem i weekenden, og så ringer du og forstyrrer, griner Marianne Qvortrup Fibiger.

Arbejde i weekenden er helt normalt for hende.

– Jeg forsøger at holde den ene dag fri, men det er ikke altid, det lykkes. I det hele taget er det sådan, at jeg helst bliver hjemme, hvis jeg virkelig skal koncentrere mig om noget forskningsarbejde, siger hun.

Fleksibiliteten i arbejdet som forsker/underviser ser hun primært som et gode.

– For en mor til små børn giver det mere ro om morgenen, at man ikke nødvendigvis skal være på arbejdet til en bestemt tid. Omvendt betyder det også, at man måske ikke lige kan gå en tur i skoven lørdag eftermiddag, når resten af familien gerne vil af sted.

Det er især det administrative arbejde, der kan være med til at give stress, mener Marianne Qvortrup Fibiger.

– Noget af det krydspres er selvvalgt. For eksempel har jeg sagt ja til at være til-

lidsrepræsentant. Det er en vigtig opgave, jeg gerne vil varetage, men jeg kunne jo have sagt nej. Jeg tror mange, måske især kvinder, har svært ved at sige nej, hvis nogen mener, man kunne gøre et godt arbejde på en administrativ post, siger hun.

Ledelsesproblem

Den situation kender lektor Per Jauert på Afdeling for Medievidenskab også.

– Jeg er blevet opfordret til at søge stillingen som ny institutleder, men har ikke gjort det blandt andet på grund af det øgede krydspres, det ville medføre. De godt 10 år, jeg har tilbage på universitetet, vil jeg hellere bruge på forskning, undervisning og mit arbejde i internationale fora, siger Per Jauert, der anslår, at hans arbejdsuge er på ca. 50 timer.

Med gennemsnitligt 30-40 procent overarbejde over nogle år har han "sparet sammen" til fire undervisningsfri semestre.

– Jeg er ikke i tvivl om, at arbejdsomængden er blevet langt større de senere år. Kravene til forskning, undervisning, administration, formidling og synlighed er blevet skærpet betydeligt. Jeg siger ikke, at nogle af de krav ikke er rimelige, men når man som jeg ser kolleger blive langtidssygemeldt af stress, er det jo, fordi der er noget galt, siger Per Jauert.

Noget af det, der er galt, er ifølge ham ledelsen på universitetet.

– Jeg mener ikke, ledelsen er god nok til at tage hånd om stressproblemer. Ledelsespolitikken og -stilen er simpelthen for dår-

lig på det punkt. Også vores lokale tillidsrepræsentanter burde være langt mere offensive, end det er tilfældet, siger Per Jauert.

Som en købmandsbutik

Lektor Claus Oxvig fra Molekylærbiologisk Institut arbejder 60 timer om ugen – nogle gange mere. Arbejde om aftenen og i weekenden er helt almindeligt.

– Jeg vil sige det på den måde, at det ikke er mængden af arbejde, der giver stress. Jeg vil sammenligne mit arbejde med at drive et laboratorium med at drive en købmandsbutik. Købmanden er jo ikke nødvendigvis stresset, selv om han arbejder meget. Han har et stort ansvar for sin butik og vil gerne have den til at gå godt, men han har også en stor frihed. Der er ikke nogen, der går og holder øje med ham hele tiden, og sådan er det også her på stedet, siger Claus Oxvig.

Hvis der er noget, der kan give ham stress, er det den politiske kortsynethed i forhold til forskningen.

– Det er ufatteligt, at politikerne tror, man kan drive ordentlig forskning med kortsigtede bevilliger og ansættelser på ét år eller kortere. Selvfølgelig skal de penge, der gives, munde ud i forskning, der kan bruges til noget, men den nuværende mangel på forståelse for det langsigtede perspektiv kan godt give mig lidt stress, siger Claus Oxvig.

Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

– Forskere har mere kontrol over og indflydelse på deres tid, end mange andre arbejdstagere har, og de vil alt andet lige være mindre stressede. Men der kommer nye regler og administrative krav til hele tiden, som man skal forholde sig til, så i virkeligheden er den indflydelse måske ikke helt så stor, som vi tror den er, siger han.

Stress kommer indefra

Bobby Zachariae tilføjer, at stress desuden i høj grad kommer indefra hos forskere.

– Folk, der klarer sig godt på universitetet, er meget pligtopfyldende. Det er nødvendigt for at få de høje karakterer. De indoptager forskningskulturens ambitioner, og det øger risikoen for stress. Derudover er der kamp om stillingerne og om at publicere.

Hans bud er, at de mest stressede VIP'er på universitetet formentlig er adjunkterne – og især de yngre kvinder.

– Adjunkterne kæmper om at få job. Der er ti adjunkter om to stillinger, eller hvordan det nu ser ud. Usikkerheden er belastende, og tit er de yngre og har børn og familiære forpligtelser, hvilket kan give nogle rollekonflikter. Generelt er kvinder i øvrigt mere stressede end mænd, bl.a. fordi de oplever en større konflikt mellem ønsket om karriere og

kravene i privatlivet, som de stiller til sig selv, bl.a. om at være gode mødre.

Udbrændthed er den ultimative konsekvens af stress. Man er træt, selv når man har sovet, er drænet for følelsesmæssig energi og udvikler en vis kynisme, fordi man ikke orker eller har ressourcer til at forholde sig til andre mennesker eller engagere sig i dem. Man har tendenser til automatiske negative reaktioner over for andre, og ens selvværd trues. Grundstemningen er håbløshed og hjælpeløshed.

Stress er tabu

For at det ikke skal komme så vidt, er det vigtigt, at den stressramte kan gå til sin leder og fortælle om problemet, men stress er tabuiseret på universitetet.

– Du kender universitetskulturen. Opfatter du den som en kultur, der er åben for, at man som forsker vil eller kan gå til sin nærmeste leder og fortælle om sine stressproblemer?

– Nej, det taler man sjældent om. På universitetet er vi opdraget til at være individuelle genier. Forskning har i høj grad, i hvert fald i Danmark, været en individuel sport. For at få en åben kultur i forhold til at kunne tale om og tackle stress skal man arbejde væk fra den individualistiske kultur. Og væk fra, at man

tror, man er en svækling, fordi man har stress.

– Hvis man har den følelse, må det være, fordi man mener, det er ens egen skyld eller i hvert fald ansvar, at man har fået stress. Men er det det?

– Jeg synes, signalerne i dag overvejende er, at det er individets ansvar. Vi individualiserer problemerne, men i alle organisationer bør det i lige så høj grad være et ledelsesmæssigt ansvar.

Undervisning og forskning for sig

Ansaret for at tackle og undgå stress ligger ifølge Bobby Zachariae hos både forskeren og dennes leder. Forskeren skal tage et personligt ansvar for at sige fra over for opgaver, som overstiger hans eller hendes kapacitet, og omvendt ikke være bange for at indrømme stress, hvis man er ramt. Omvendt skal lederen være åben for at lytte og have respekt for, at vedkommende har det sådan. Begge dele kræver, at kulturen på universitetet udvikles.

– Man skal have høj kvalitet i kommunikationen, så der kommunikeres på en respektfuld og anerkennende måde. Man skal etablere en kultur, hvor man kan tale om følelser, og hvor det at have følelser mødes med respekt. Det er en udfordring for lederne på universitetet.

Bobby Zachariae, professor i psykologi og stressforsker:

Når folk bliver på universiteterne trods lav løn, er det, fordi det er sjovt, og der er frihed. Men med alle de nye regler og bureaukratiske krav presser man citronen.

Kronisk stress giver ikke høj produktivitet, men dårlige arbejdsresultater, understreger han.

Bobby Zachariae mener desuden, at stress blandt forskere kan reduceres ved, at forskere i langt højere grad arbejder i teams, hvor ældre forskere tager hånd om de yngres karriere, men det forudsætter, at teamlederne får reel lederkompetence, hvor den i dag kun ligger hos institutlederne.

For universitetsledere er det desuden en udfordring at blive bedre til at give feedback, fordi en stor del af motivationen hos universitetets forskere ligger i anerkendelse, hvorimod lønnen er forholdsvis lav. Og så skal lederne overveje at udnytte VIP'ernes kompetencer bedre ved at fordele kerneopgaverne forskning og undervisning anderledes, mener Bobby Zachariae.

– I dag er de gode forskere ofte også meget efterspurgte undervisere og formidlere, men det nytter ikke noget, at man udpiner de gode forskere, så de ikke får forsket. Så det bliver ledernes opgave at differentiere. Selv om jeg ikke taler for at adskille forskning og undervisning som sådan, bør de gode forskere i

højere grad kunne koncentrere sig om at forske, og de gode undervisere om at undervise. Det handler om at udnytte det, folk kan, siger han.

Det kan blandt andet føre til stress, at man skal løse opgaver, man ikke har lyst til eller ikke følger sig tilstrækkelig kompetent til.

– Men tror du ikke, det vil være svært at gennemføre? Der tales ofte om, at der er mere prestige i forskning end i undervisning. Kunne der så ikke komme et A- og B-hold blandt VIP'erne? A-holdet forsker, og B-holdet underviser.

– Det burde ikke være sådan, at det giver mindre anerkendelse at undervise. Men du har nok ret i, at det kan være sådan. Det må man forholde sig til. Som det er nu, er det for stift. Der er også i dag A-forskere og B-forskere. Så enkelt er det. Det, at alle i dag skal undervise lige meget, gør ikke, at alles forskning bliver lige god.

Af Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

Som at opleve Sovjetunionen

Statskundskabsstuderende Hans Sloth Kristoffersen fra Aarhus Universitet vendte for en uge siden hjem efter en dramatisk uge i Hviderusland, hvor han blev skygget af KGB og endte med at blive smidt ud af landet. Han var sammen med 30 andre danskere i Hviderusland til præsidentvalg som uafhængige valgobservatører under missionsnavnet Friends Across Borders (FAB). På deres visum stod der dog "turist"; ellers var de formentlig aldrig kommet ind.

Hans Sloth Kristoffersen, der er formand for Århus-afdelingen SILBA (en forening, der arbejder for demokrati i de tidligere sovjetrepublikker, red.), skulle organisere exitpolls i den nordøstlige del af Hviderusland fra byen Vitebsk, der er lidt større end Århus. Han har skrevet om sine oplevelser i dagsbogsform, og mens han var af sted, holdt han løbende redaktionen orienteret om udviklingen via sms.

To danske valgobservatører ved Hvideruslands ambassade i Riga, Letland. Selv her var det uglest, at SILBA-folk lavede exitpolls. Hans Sloth Kristoffersen og Birgitte Nori fra SILBA ses her sammen med to etniske hviderussere, som var blandt de få, der valgte at svare.

REJSEBREV

Lørdag den 11/3 Vilnius, Litauen

Tung i hovedet! Den slags sker i denne del af Europa, hvor selv en SU rækker til god vin og brandy til kaffen. Vi endte på en restaurant, der serverer bæver. I alt er vi ca. 30 danskere og et par svenskere fra FAB samlet til indledende briefing her i Vilnius, inden vi drager til Hviderusland.

Mit team skal til Vitebsk. Vi er tre fra SILBA-Århus, en amtspolitiker fra Fyn samt en københavnsk rus-siskstuderende. Hele missionen er ikke længere et abstrakt, fremtidigt projekt, man underholder sine omgivelser med. Nu gælder det. Vi har muligheden for at gøre en forskel, og vi kan komme til at opleve historie i den næste uge. Nogle vil måske blive førstehåndsvidner til en revolution. Det er en intensitet, der rykker – det er fedt!

Tirsdag 14/3 Vitebsk, Hviderusland

Jeg har fordelt vores folk på forskellige valgsteder i området. Hver gruppe skal lave exitpolls fra en storby, en forstad, en provinsby og en landsby. Fra morgenstunden er det tydeligt, at en af tolkene, der skal følge med ud til et valgsted i en landsby, er hunderød, selv om hun forsikrer, at intet er galt. Jeg forstår hendes frygt, men som dansker kan jeg ikke lade være med at irriteres over, at hun ikke melder klart ud. Landsbyen er som en anden verden: Husene er forfaldne, og jeg spotter et par hestetrunkne kaner med møg, som det hedder på jysk. Herude på landet, hvor tiden har stået stille siden Sovjetunionens fald, er Lukasjenkos popularitet stor.

En babusjka skælder os huden fuld:

– Gå væk med jer! I har intet at gøre her. Livet var meget bedre i gamle dage.

Vi bliver nu stående alligevel, men ikke længe, for valgstedets leder har tydeligvis mistet tålmodigheden. Han smider os væk. Et nederlag, men vi er ikke slået endnu.

Næsten samtidig tikker sms'er ind fra de øvrige valgsteder – alle med samme budskab om afvisninger. Der kommer tilsvarende meldinger fra vores kolleger i hele landet. Det ty-

der på en stående ordre om at afvise os, og så er vi nok færdige!

Vi går ned i et diskret turistgear. Den samme mand har fulgt efter os omkring hotellet, og vi kan høre på nogle mærkelige klik, at vores mobil-er aflyttes. Sidst på eftermiddagen får vi at vide, at folkene i Grodno i det vestlige Hviderusland er smidt ud af landet.

Sms-besked kl. 16.51

Vi er ret sikre på, at vi ryger ud snart. Der sidder to agenter i fuld uniform i receptionen og formentlig venter på at anholde os ...

Sms-svar kl. 22.15

Hej Hans. Jeg har lige set i 22-Nyhederne, at de første uafhængige valgobservatører er smidt ud. Er I der stadig? Jeg håber, I har det godt?

Torsdag den 16/3 Vitebsk, Hviderusland

Sms-besked kl. 7.45

Vi fortsætter, men det er ved at være meget spændende. Det er utroligt morsomt at læse de lokale aviser, der taler om de store mængder uafhængige observatører her i landet. Tak for omsorgen i øvrigt.

Vi har søsat et alternativt projekt: Tolkene plojer aviser igennem, oversætter til engelsk, hvorefter vi rapporterer hjem. Det er utrolig læsning. Der er "objektive" analyser af, hvor fantastisk Lukasjenko har sty-

ret landet. Især fokuseres der på det forhold, at der p.t. er fred i landet – en påfaldende politisk nøjsomhed, skulle man mene.

Der er skam også smædeartikler mod udenlandske "aktivister, der under dække af at være turister strømmer til landet for at sabotere det ellers frie og demokratiske valg i form af falske exitpolls. Dem vil der ikke blive taget med fløjlshandsker på".

Sms-besked kl. 18.51

Vi er det eneste resterende intakte team. Sagt kun mellem os. Der er små lommer rundt om i landet af vores folk. Jeg er glad for at høre, at medierne er opmærksomme på det. Der sker groteske ting hernede.

Fredag 17/3 Vitebsk, Hviderusland

Kl. 19.30 sker det: Vi er alle fire samlet på det ene hotelværelse, da det banker på døren. Indrømmet – hjertet galoperer, da jeg åbner. En mindre delegation uniformklædte mænd, der præsenterer sig som "fremmedpolitiet", spørger, om vi vil med på stationen og besvare et par spørgsmål. Det vil vi naturligvis gerne. Ude på hotellets gang venter en velsoigneret herre i lang, sort frakke med et hvast blik. Han er fra den hviderussiske efterretningstjeneste KGB.

Vi afhøres enkeltvis. Vi har på forhånd aftalt at holde os til sandheden uden at frådse med den. Jeg gør mig

dårligere til engelsk for at vinde betænkningstid, når jeg skal svare. Jeg kan ikke afskrive en vis nervøsitet. Da jeg til sidst skal skrive min forklaring ned, er jeg i tvivl om formen. Meget uprofessionelt viser betjenten mig, hvordan Christian Precht-Jensen, også statskundskabsstuderende på Aarhus Universitet, har skrevet sin forklaring. Mens jeg spørger, om jeg skal skrive mit navn øverst etc., når jeg at gennemlæse hans forklaring, så der ikke er vitale uoverensstemmelser mellem vores udsagn. Efter to timers afhøring køres vi tilbage til hotellet med besked om at stille lørdag kl. 12 på politistationen. De beholder vores pas.

Sms-besked kl. 22.00

Så ryger vi. Har siddet til afhøring i aften. Er ved godt mod. En nærmest bizar oplevelse. Skriver mere senere.

Lørdag den 18/3 Vitebsk, Hviderusland

Vi føres op til politistationens Kaj Holger, der residerer i et overdådigt kontor udsmykket med Lukasjenkos portræt. Dommen lyder: "I er her officielt som turister, mens jeres reelle ærinde er at udføre exitpolls. Dette er et brud på hviderussisk lov, hvorfor I skal forlade landet inden 24 timer." Han spørger, om vi er enige i dommen. Det vælger vi at være. Han foreslår, at vi tager bussen til Riga kl. 14.50. Det er en omvej for os, men det vælger vi også at efter-

komme. Det virkede ikke som et forhandlingsudspil.

Vi bliver kørt tilbage til hotellet for at pakke, mens to biler venter udenfor. Et kvarter senere bliver vi eskorteret til busstationen. Chaufføren i den ene bil siger henkastet:

– See you after the elections!

Gad vide, hvad han mener, har jeg tænkt siden. Håber han i virkeligheden også på en revolution?

Sms-besked kl. 16.13

Vi sidder p.t. i bus til Riga. Det var så også lige politiet, der bestemte vores rute ud. Ret vildt i 2006. De er meget opmærksomme på ikke at få flere mennesker til hovedstaden Minsk, hvor de største demonstrationer sker.

Søndag den 19/3 – den sidste valgdag, Riga, Letland

10 timers rystetur i en pensionsmoden minibus fører os tilbage til civilisationen. Når man kommer fra det sovjetagtige Hviderusland, føles de baltiske lande meget hjemlige. Da der bor mange hviderussere i Letland, laver vi exitpolls foran Hvideruslands ambassade i Riga, hvor hviderusserne stemmer. De fleste ville ikke svare, andre siger hurtigt "Lukasjenko". Tør de ikke andet? Efter et stykke tid kommer en dame ud fra ambassaden. Hun må være sikker på, vi ikke har set, hvor hun kommer fra, for hun præsenterer sig som journalist. På ubehjælpeligt engelsk spørger hun til folks svarvilje, mens hun af sig selv begynder at rode i vores papirer. Damen er klart ikke journalist. Hendes adfærd virker så grotesk her i det frie Letland.

Mandag den 20/3 Vilnius, Litauen

En adserbadjansk restaurant udvælges som kompensator for en uges kulinarisk ørkenvandring. Vi skyller de enorme mængder krydret, grillet kød ned med glimrende georgisk rødvin. Fuldstændigt udmattede forsøger vi at komme til hæfterne efter en uges mission. Desværre tyder betretningerne fra Minsk ikke på, at der er en revolution på vej. Noget af et antiklimaks.

I morgen flyver vi hjem. Jeg glæder mig.

Stop Luka! Graffiti på en af sides mur i Vitebsk. Der er meget lidt af den slags åbenlys kritik af styret. Hvis der kommer noget op – graffiti, plakater eller klistermærker – bliver det lynhurtigt fjernet.

Hans Sloth Kristoffersen foran en buste af Lenin i Vitebsk på hovedgaden, der også bærer den tidligere sovjetleders navn. Lenin og Marx dukker op overalt i bybilledet. Der findes ikke buster af Lukasjenko.

OPINION

Redigeret af Helge Hollesen – Indlæg sendes til campus@au.dk

Kulturkanon

Jon Boiesen,
stud.mag.

Vi starter i tidens ånd med en lille quiz:
Nævn fem værker fra kulturkanonen.

Skulle du være en af dem, der ikke kan det, skal du nok ikke være så ked af det. Mit bud er, at kun ganske få af *CAMPUS*' læsere – der jo ellers må formodes at tilhøre dette lands åndselite – vil være i stand til det. Men hvis jeg ikke tager meget fejl, handlede din første association, da du læste ordet "kulturkanon", i stedet om kulturminister Brian Mikkelsens patetiske argumentation for, hvorfor vi overhovedet skal have sådan en ting – nemlig for at forsvare vores danske kultur mod det indvandrende middelalderlige muslimske mørke.

Selvom der er talt og skrevet meget om Brian Mikkelsens udmeldinger, så virker det,

som om det er blevet forsømt at se hans udtalelser i den sammenhæng, de indgår i – en sammenhæng, der giver mindelser om salig Karl Marx' one-liner om, at historien gentager sig, først som tragedie, siden som farce. Min påstand er: Kulturkanonen er dannelsen genopført som farce.

For hvad er pointen med hele det store projekt, ud over at slå de indvandrende horder i hovedet med vores overlegne kultur, hvis ikke det er et forsøg på at insistere på et be-

greb om dannelse, også i vore dage? Og her har Brian Mikkelsen faktisk fat i noget, når han gør det til et nationalchauvinistisk projekt. Den moderne dannelsesstanke bliver udbredt fra midten af 1800-tallet som et led i den tids nationale vækkelse.

Tanken er her, at fædrelandsfølelsen skal vækkes til live gennem dyrkelsen af den nationale litteratur og historie, hvorved vi som danskere skal kunne se vores forbindelse med de nordiske gudfortællinger og Gorm den Gamle, sådan at vi kan få følelsen af at være et samlet folk gennem tusind år.

Hvad der set fra den del af samfundet, hvor

Klummepanelet:

Casper Foldager,
stud.med.

Celia Haldan
Voetmann, stud.scient.

Ruth Marbæk Jensen,
stud.mag.

Nikolaj Steenberg,
stud.jur.

(Klommen er udtryk for skribentens egen holdning.)

vi befinder os, er specielt interessant i den forbindelse, er den rolle, universiteterne bliver tiltænkt i det nationale dannelsesprojekt. De humanistiske fag får til opgave at stå for denne dannelse gennem dyrkelsen af den nationale litteratur og historie.

Det er længe siden, humaniora har opgivet dette dannelsesideal. Først manede 60'ernes studenteropgør og 70'ernes ideologi- og fagkritik det effektivt i jorden. Og i dag fortsættes bestræbelsen aktivt, anført af regeringens officielle politik for humaniora, hvor parolerne hedder "erhvervsretning" og "oplevelses-økonomi", og videnskabsminister Helge Sanders vision er, at humaniora sammen med samfundsvidenskab "er meget væsentlige områder, når vi skal forkorte vejen fra tanke til faktura. Det er ikke nok at opfinde verdens ottende vidunder, hvis man ikke kan give produktet den rigtige indpakning og få det solgt." (*CAMPUS* 6, 2004, s. 6).

Man har med andre ord opgivet enhver tanke om humaniora som dannelsens arnested. Men nu skrider tiden på national oprustning, så hvad gør man? Man laver en kulturkanon!

Ud over det farceagtige i opstillingen af en række hitlister for dannelsen – sådan at man på god bedsteborgerlig vis kan krydse af, efterhånden som man kommer igennem dem, og dermed sikre sig, at man får det kultur, man skal have – er det ikke mindre væsentligt, hvilket aspekt af dannelsen man hermed ikke har med. Humaniora er som videnskab nemlig forpligtet på ikke blot at hyldede det nationale arvesølv, men også at forholde sig kritisk og reflekterende til det. Men det kunne selvfølgelig gå så galt, at de fik os til at overveje den udenlandske indflydelse på vores kultur – og måske ligefrem, om den nu også er andre kulturer så overlegen.

KLUMMEN

Quousque tandem ...?

Kommentar til endnu et ministerielt initiativ

Af Bo Marschner,
professor, dr.phil.
Afdeling for Musikvidenskab

Så er Helge Sander endnu engang trådt i en slags karakter, har i hvert fald vist, at der er FUT i ham, som minister for Forskning, Udvikling og Teknologi. Blandt nyhederne den 15. marts (Cæsars dødsdag) kunne man høre og se at han agter at belønne de "dygtigste" undervisere på universiteterne med højere gage og samtidig udstille de "dårlige" på en dertil indrettet internetside.

Ideen hertil er formentlig klonet efter indenrigsministerens lignende initiativer. Dels de såkaldte "løkkepenge" til de kirurgiske afdelinger der, ligesom man har set det i slagterbranchen, mener sig i stand til at sætte akkorden markant i vejret; og dels truslen om at hænge læger, der har begået alvorlige fejl i patientbehandlingen, offentligt ud.

Med Sanders dobbelt-initiativ står det bare meget værre til.

Hvad gulerods-aspektet angår, da bliver det nemlig ikke så ligetil at udskille de belønningsværdige undervisere: Det kan dårligt ske på andens måde end ved *enten* at tage ef-

ter det største antal beståede eksaminer, aflagt i umiddelbar forlængelse af de pågældendes undervisning, *eller* ved at basere sig på en art stikkersystem – ultimativt at lade de studerende afgøre, hvilke lærere der skal være bedre aflagt, og hvem der må nøjes med den vanlige hyre.

I den førstnævnte sammenhæng er der desuden et håndfast administrativt problem, som ikke kan undgå at medføre en så at sige objektiv uretfærdighed: Det er nemlig meget ofte ganske tilfældigt, hvem der sættes til at varetage undervisning, som rent teknisk disponerer for et større antal "bestået"-eksaminer (mange studerende på holdet), og hvem der – principielt med nogenlunde samme arbejdsindsats, i hvert fald uden nogen målelig forskel i undervisningens kvalitet – "spises af" med kurser der, ud fra de samme på forhånd givne rammer, ikke giver underviseren nogen Sandersk gulerod at halse efter.

Det er ikke svært at forestille sig, hvad en gennemførelse af denne kontrol- og produktionsliderlige idé vil medføre blandt kolleger på samtlige institutioner. Den er næsten lige så giftig for universiteterne som Dansk Industris absurde forslag for nylig om at belønne, hhv. straffe de enkelte uddannelser på grundlag af kandidaternes hurtigere eller lang-

sommere indpas på arbejdsmarkedet – efter *end* uddannelse, vel at mærke. Altså på grundlag af omstændigheder der så godt som fuldstændigt ligger uden for uddannelsernes indflydelsesområde.

Hvad det skorpion-piskende aspekt angår, da er det et spørgsmål, om ministeren overhovedet har tænkt sig om. For der er en helt afgørende forskel på at advare, så at sige offentligt, imod læger, der har begået alvorlige patientbehandlingsfejl – hvilket først skal afklares gennem undersøgelser i et særligt fagligt nævn – og så at foretage en tilsvarende offentlig klassificering af universitetslærere som "dårlige". Hvad skal der overhovedet forstås ved denne påståede ringere kvalitet? Det bliver det *meget* svært at finde gyldige såvel som praktisk rimelige kriterier for, undtagen i de forsvindende få tilfælde, hvor forholdet er så åbenlyst, at det er blevet et problem for uddannelsen det pågældende sted. Og det har man allerede interne sanktionsmuligheder overfor.

Men det allerværste ved ministerens nyeste idé er, at han forestiller sig disse foranstaltninger som led i en højnelse af uddannelsernes kvalitet. De vil medvirke til det modsatte af det intenderede – en nivellering af deres kvalitetsprofil til et fladt jæv-

mål: Ingen eller kun få *dropouts*, men til gengæld heller ingen eller kun meget få *akademiske* kandidater, som er deres generalbenævnelse værdige. Jeg tror med andre ord at ministerens globaliserings-mareredne uddannelses"tænkning" vil resultere i en hob af mellemteknikere.

Skulle det Sanderske udhængsskab blive til noget, da vil jeg næsten ønske at jeg kom til at figurere på den pågældende internetside. Jeg ville betragte det som en personlig udmærkelse. Skulle jeg ikke findes værdig hertil, da vil jeg tage initiativ til en hjemmeside, med et link til Sanders liste og med en anvisning til nuværende og kommende studerende på, at de dér med stor sandsynlighed vil kunne finde et interessant udvalg af universitetslærere, som det kunne lønne sig at låne øre, og det *måske* endda i endnu højere grad end så mange andre af slagsen. At det i hvert fald burde komme an på en prøve og dermed også på en kritisk vurdering af det kontrolapparat som ministeren, af for mig uransagelige grunde, må mene at de studerende har behov for.

HUSK TILVALGSDAG

Torsdag d. 30. marts
afholder Aarhus Universitet
"Tilvalgsdag".

**Vandrehallen,
bygning 1410,
kl. 12.00 til kl. 16.00.**

Har du brug for inspiration,
information og vejledning
om sammensætning
af din uddannelse?

På Tilvalgsdagen kan du møde
studievejledere fra alle
Aarhus Universitets tilvalg,
dvs. sidefag og suppleringsfag,
samt studievejledere fra
fakulteterne og det centrale
Studiekontor.

Du vil kunne få svar
på spørgsmål om både
dine muligheder for
optagelse på tilvalg
og om indholdet af
universitetets tilvalg.

For yderligere information:
kontakt Studiekontoret,
stuk@au.dk – tlf. 8942 1025.

NAVNE

Redigeret af Helge Hollesen

MINDEORD

Professor, dr.phil. Per Ingesman skriver om historikeren, professor, dr.theol. **Troels Dahlerup** (3. december 1925 – 15. marts 2006)

Onsdag den 15. marts døde professor Troels Dahlerup i en alder af 80 år. Dermed sattes punktum for over 50 års aktivt virke inden for dansk historieforskning.

Troels Dahlerup blev cand.mag. i historie og kristendomskundskab i 1952 og efter nogle år i gymnasieskolen blev han i 1956 ansat som arkivar ved Rigsarkivet. Her indledte han de studier i den danske middelalderkirkes organisation, som i 1964 fik ham til at forlade arkivvæsenet til fordel for et adjunktur i kirkehistorie ved Københavns Universitet, og som i 1968 førte til den teologiske doktordisputats om *Det danske Selskabsprovi i Middelalderen*. Samme år blev han ansat som professor i historie ved Aarhus Universitet.

Ved siden af kirkehistorien arbejdede Troels Dahlerup med en bred vifte af emner inden for dansk historie fra middelalderen og frem til 1600-tallet. Nærmest hans hjerte stod dog senmiddelalderen, og til Gyldendal og Politikens *Danmarkshistorie* skrev han i 1989 bindet om 1400-tallet med en mesterlig syntese af dette århundredes historie.

En lang række faglige foreninger har igennem årene nydt godt af Troels Dahlerups grundige kildeskendskab kombineret med omfattende overblik og viden. Formidlingen af forskningens resultater stod også altid centralt i hans virke som historiker. Igennem mere end 20 år var han således anmelder af historisk litteratur

ved dagbladet *Information*, og han udfoldede en livlig foredragsvirksomhed for Folkeuniversitetet overalt i landet.

Troels Dahlerup var også en engageret fagforeningsmand med bestyrelsesposter og tillidshverv i blandt andet Arkivarforeningen og Dansk Magisterforening bag sig. I sine senere år var han især optaget af sit medlemskab af Det kongelige Danske Videnskabernes Selskab, hvori han blev indvalgt i 1983.

Troels Dahlerup elskede at optræde, især hvis han selv havde hovedrollen, og når han holdt en offentlig forelæsning eller var opponent ved et disputatsforsvar, var han virkelig i sit es. Så foldede han sig ud i et veritabelt show, hvor hans viden og hans engagement gik op i en højere enhed med de vittigheder og anekdoter, der var et fast indslag i hans mundtlige udfoldelse, uanset om den foregik i det offentlige rum eller blandt universitetskollegaerne ved kantinens frokostbord.

Troels Dahlerup var professor af den gamle skole, og det var skæbnens ironi, at han skulle blive ansat ved Aarhus Universitet netop i det år, 1968, der blev indledningen til professorvældets fald. At den fødte københavner ikke blot skulle vænne sig til Jylland, men også skulle begå sig i de turbulente 1970'ere præget af studenteroprør og interne kampe mellem lærerne på Historisk Institut, gav ham nogle hårde år. Det kunne mærkes på produktiviteten, der nåede et lavpunkt.

I løbet af 1980'erne ændredes forholdene dog, og Troels Dahlerup fik den brede anerkendelse i sit fagmiljø på universitetet, der betød så meget for ham. Studen-

ter og kollegaer opsøgte ham for at få råd og vejledning, og i talrige bedømmelsessammenhænge blev han brugt af såvel sit eget som andre universiteter. Efter at han var gået på pension, glædede det ham, at flere af de elever, som han havde uddannet til specialister i ældre dansk historie, blev ansat på universitetet og førte hans faglige linie videre.

På det personlige plan var Troels Dahlerups sidste år svære. At den noget yngre hustru og fagfælle Merete Dahlerup pludselig døde, var et slag, han aldrig rigtig forvandt. Til savnet af hustruen kom en kræftsygdom i mundhulen, som gjorde den lidt ensomme daglige tilværelse endnu mere trist og besværlig. Det lykkedes imidlertid at helbrede sygdommen, og da Troels Dahlerup i december 2005 fejrede sin 80-års fødselsdag, var han i stærk bedring fysisk og humørmæssigt helt på toppen. Det kom derfor ganske overraskende for familie, kollegaer og venner, at han under et rutinetjek på hospitalet pludselig fik hjerteproblemer og døde.

Personer med så omfattende en viden og så bredt et perspektiv, som Troels Dahlerup havde, findes næppe mere i den danske historikerverden. Elever og kollegaer på universitetet vil med varme mindes de mange år, hvor Troels Dahlerup var iblandt dem, og savne den inspiration og den viden, de kunne hente hos ham.

Lars Kruse/AU-foto

BEDRE BEHANDLING EFTER HJERNESKADER

Dr.med., ph.d. **Jens Christian H. Sørensen**, 45 år, er udnævnt til klinisk professor i neurokirurgi ved Aarhus Universitet. Professoratet er tilknyttet hans overlægestilling ved Neurokirurgisk Afdeling NK, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Centralnervesystemets evne til at reparere sig selv efter hjerneskader er omdrejningspunktet for Jens Christian H. Sørensens forskning. Han modtog i 1989 Københavns Universitets guldmedalje for en prisopgave om de kliniske perspektiver i transplantation af væv til centralnervesystemet. I sit efterfølgende arbejde udviklede han en ny nervesporingsteknik, som lå til grund for hans ph.d.-afhandling ved Odense Universitet i 1994. Med samme teknik påviste han i sin doktorafhandling i 1998 også genoptræningens store betydning efter hjerneskader.

Parkinsons og demens

Jens Christian H. Sørensen har nu rettet sin forskning mod såkaldte neurodegenerative sygdomme som f.eks. Parkinsons sygdom og demens, der til en vis grad kan behandles med medi-

cin. Men når den behandling svigter, kan behandling dybt i hjernen med elektrisk stimulation eller nervevækstfaktorer komme på tale. Sammen med Dr. Miles Cunningham fra Harvard University har han udviklet teknikker, så man kan injicere nervevækstfaktorer og stamceller i centralnervesystemet. Det er teknikker, som har påkaldt sig international interesse. Virkningsmekanismerne bag behandlingerne bliver for tiden undersøgt på minigrise – en speciel griserace, der er avlet til dyreforsøg – som er påført neurodegenerative sygdomme. Det sker i en tværfaglig forskningsgruppe, som Jens Christian H. Sørensen har etableret i samarbejde med lektor, ph.d. Carsten R. Bjarkam. Viden herfra har allerede ført til forbedringer i behandlingen af mennesker med Parkinsons sygdom.

Jens Christian H. Sørensen er medlem af bestyrelsen for Neurokirurgisk Selskab og Fonden for Neurologisk Forskning og har også en fortid som administrerende direktør for medikotek-firmaerne HistOtech og Neurokinetic under Østjysk Innovation.

- læg it til din bachelor

cand.it.

Vælg en erhvervsrettet it-kandidatuddannelse og sæt fokus på f.eks. kommunikation, organisation, udvikling af digitale produkter og oplevelser, computerspil, softwarekonstruktion, e-læring, multimedier. Se alle dine muligheder på www.it-vest.dk.

it-vest

samarbejdende universiteter

It-vest er et uddannelses- og forskningssamarbejde mellem Handelshøjskolen i Århus, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet. It-vest har til formål at styrke udbuddet af it-uddannelser i Vestdanmark og at fremme det flerfaglige samarbejde inden for it.

Multimedier

It, kommunikation og organisation

It og organisationer

It produktudvikling

Informationsarkitektur

Softwarekonstruktion

Webkommunikation

Læring og organisatorisk omstilling

Oplevelsesdesign

M E D D E L E S E R

Redigeret af Journalkontoret,
Den Centrale Administration, Ndr. Ringgade 1, 8000 Århus C, tlf. 8942 1151.
Deadline for Meddelelser onsdag kl. 12.00 i ulige uger – 10 dage før udgivelse.
Journalkontoret forbeholder sig ret til – i den trykte avis – at forkorte opslagene med henvisning til, hvor der kan indhentes yderligere oplysninger.
Opslag/annoncer sendes i wordformat til: meddelelser@au.dk
Se deadlines på www.au.dk/da/adm/journal/meddel/

DOKTORGRADEN

Forsvar
SUN
Fredag den 19. maj 2005, kl. 14.00 forsvarer cand.med. **Svend Ellermann-Eriksen**, ph.d. sin doktorafhandling med titlen “Macrophages and cytokines in the early defence against herpes simplex virus”. Forsvaret er offentligt og finder sted i Auditorium 424, Anatomisk Institut, Bygning 1231, Universitetsparken. De officielle opponenter er professor Holger Kirchner, DMSc og adj. professor, dr.scient. Bodil Norrild. Afhandlingen kan rekvireres ved henvendelse til doktoranden, Elmosevej 89, Neder Fløjstrup, 8330 Beder.

PH.D.-GRADEN

Forelæsninger
SUN
Med henblik på erhvervelse af ph.d.-graden i medicin holder cand.cur. **Erik Elgaard Sørensen** den 12. april 2006, kl. 14.00 et offentligt forsvar med titlen “Sygeplejefaglig ledelse. En empirisk undersøgelse af samspil mellem ledelse og faglighed i ledende sygeplejerskers praksis i dansk sygehusvæsen”. Forsvaret finder sted i Auditoriet, Aalborg Sygehus Syd.

Tildelinger
SUN
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets Akademiske Råd har tildelt følgende ph.d.-graden i medicin: Cand.med. **Anne Bloch Thomsen** for afhandlingen “Influence of estrogen receptor polymorphisms on bone mass, body composition, lipid profile and response to hormone therapy”.

Cand.scient. **Ping Liu Olesen** for afhandlingen “In vivo and in vitro studies of arterial calcifications in diabetes. The association to osteoprotegerin and the influence of hormonal and metabolic factors”.

Cand.med. **Alma Becic Pedersen** for afhandlingen “Studies in the Danish Hip Arthroplasty Registry”.

Cand.scient. **Sanne Kirstine Harder Olesen** for afhandlingen “Identification and characterization of new potential oncogenes and tumor suppressor genes in human colorectal cancer”.

Xiao-Yue Zhai, MD for afhandlingen “Reconstruction of the mouse nephron”.

Cand.med. **Karen Petra Weigert** for afhandlingen “Detection pattern and outcome assessment in adolescent idiopathic scoliosis”.

SAM
Det Akademiske Råd har den 20. januar 2006 tildelt **Anders Ørgaard** ph.d.-graden i jura på grundlag af afhandlingen “Voldgiftsaftalen”.

Det Akademiske Råd har den 9. marts 2006 tildelt **Allan Sørensen** ph.d.-graden i nationaløkonomi på grundlag af afhandlingen “Economic Integration, Ageing and Labour Market Outcomes”.

FORSKNINGSSTØTTE

Kræftens Bekæmpelse
Rejse- og scholarstipendieudvalget
Forskere kan søge støtte til rejser over og under 1 måneds varighed. Ansøgningsfrister: 15. maj, 15. august og 15. november inden kl. 12.00. Endvidere kan studerende søge et scholarstipendium i forbindelse med udførelse af et forskningsprojekt inden for kræftforskning. Se www.au.dk/meddelelser.

Støtte til gæsteforelæsere
De videnskabelige selskaber kan i 2006 i forbindelse med afholdelse af åbne møder ansøge Kræftens Bekæmpelse om økonomisk støtte til dækning af udgifter i forbindelse med forelæsninger om kræftrelevante emner. Ansøgningsterminerne er den 15. maj, 15. august og 15. november inden kl. 12.00.

LEGATER

Julie Damms Studiefond
Fra fonden kan der i 2006 uddeles beløb til støtte til videregående studier for danske mænd, der har taget doktorgraden eller ph.d.-graden enten ved Københavns Universitet eller ved Danmarks Tekniske Universitet. Ansøgningsfristen er d. 1. maj 2006. Se www.au.dk/meddelelser.

Konsul Johannes Fogh-Nielsens og Fru Ella Fogh-Nielsens Legat
Af dette legat til fordel for videnskabelig forskning ved Aarhus Universitet, fortrinsvis inden for medicin, kan uddeling finde sted. Ansøgninger må være Aarhus Universitet i hænde senest tirsdag den 2. maj 2006, kl. 12.00. Se www.au.dk/meddelelser.

KURSER

Forskeruddannelsen - Sundhedsvidenskab
Oversigt over kurser på www.health.au.dk/forskeruddannelse

E-læringsenheden
E-læringsenheden tilbyder følgende kurser og workshops for ansatte ved AU:
26. april: Hold møder over nettet
Yderligere oplysninger og tilmelding på: www.au.dk/e-learning.

Vera och Greta Oldbergs Stiftelse
Stiftelsens ändamål är att främja vetenskaplig forskning inom de humanistiska, sociala och ekonomiska vetenskaperna genom utgivande av stipendium till historiker, socialforskare, nationalekonomer, statsvetenskapare, pedagoger eller litteraturhistoriker med nordisk orientering. Ansökan skall vara styrelsen i tillhanda senast den 28. april 2006. Se www.au.dk/meddelelser.

Fonden af 17-12-1981
Opslår hermed ledige stipendier til forskning inden for sygdomsbekæmpelse. Ansøgning skal være fondens bestyrelse i hænde senest den 1. juni 2006. Se www.au.dk/meddelelser.

STILLINGER

TAP-STILLINGER
Tekniker Institut for Medicinsk Biokemi
Serviceorienteret tekniker søges til fuldtidsstilling på Institut for Medicinsk Biokemi, inden for elektronik/finmekanik. Ansøgningsfristen er den 12. april. Se www.health.au.dk/stillingsopslag.

ØVRIGE OPSLAG
Studentermidhjælpere til Informationskontoret
Informationskontoret søger pr. 1. maj 2006 eller snarest derefter to studerende til at passe Informationskontorets reception og hjælpe med en række opgaver. Ansøgninger skal være Informationskontoret i hænde senest torsdag d. 6. april kl. 12.00. Se www.au.dk/da/nyheder/stillinger

ANDRE INSTITUTIONER
ESA
En del stillinger er opslået ledige ved den europæiske rumfartsorganisation. Yderligere oplysninger på www.esa.int/hr/index.htm

Danida
Internationale stillinger. Yderligere oplysninger på www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik

BOLIG

Til leje:
House for rent July 1 2006 - Feb/March 2007. Furnished/semi-furnished. 100 m2, 3 bedrooms, bathroom, combined kitchen/living room with access to own garden. The house is located in Tranbjerg with excellent bus (30 min), train (15 min) or bike (30 min) connections to Aarhus. The house is supreme for families with children: playgrounds, path system that will bring kids safely to school, sport facilities, supermarket etc. Great neighbours. 6200 kr/month all included. Smoking not allowed inside house.
Ph: 6167 2200, e-mail: mayntz@biology.au.dk

Rækkehus i Tranbjerg til leje i perioden 1. juli 2006 til 1. feb/marts 2007. 100 kvm., 3 soveværelser, stort køkken/alrum, have med aftensol. Udlejes møbleret/umøbleret. 6000 kr. (incl. forbrug). David Mayntz. Tlf. 6167 2200, e-mail: mayntz@biology.au.dk

Fremleje af villa i Hasselager. 146 kvm. villa fremlejes i perioden 01.08.06 til 01.03.07. Tæt ved folkeskole og busforbindelser i gåafstand. Ca 9 km til centrum af Århus. Er møbleret og har internetadgang. Udlejes til ikke-ryger samt fri for husdyr. Prisdé 6000 kr pr mdr + forbrug, fjernvarme, el, vand. E-mail: gsleo@mail.dk

Dejlig villa i nærheden af Aarhus Universitet (gå afstand til skov og strand) udlejes i juli måned 2006, eks. som enkelt uger eller hele måneden til danskere eller udlændinge med tilknytning til Aarhus Universitet. Mobil 2325 1575

Boligannoncer

Sendes til Studenterrådet, Aarhus Universitet, Ndr. Ringgade 3, 8000 Århus C., Tlf. 8942 5464. vedlagt 30 kr. til dækning af omkostninger.

Ved indrykning via e-mail: sr@sr.au.dk indbetales beløbet med angivelse af navn på 3635 - 4809 5008 45.

Annoncen kan afleveres personligt på ovennævnte adresse.

Se også boligannoncerne på: www.sr.au.dk
Her er det også muligt at indtaste sin annonce gratis. Annoncen vil være tilgængelig i ca. 20 dage.

PERSONALESTYRELSEN

Se cirkulærerne på: www.perst.dk

Angstklubben

Psykologisk Instituts Angstklub
tilbyder gratis psykoterapi til et antal klienter med socialfobi eller panikangst.
Nærmere oplysninger på mit.psy.au.dk/angstklubben

TA' BUSSEN - LINIE 888

KUN 120 KR.

For studerende og seniorer fra mandag til torsdag

ÅRHUS ROSKILDE KØBENHAVN

Rejsetid ca. 3 timer.
Afgang fra Århus
rutebilstation.

Abildskou A/S

Tlf. 70 210 888
Online booking:
www.linie888.dk

KALENDER 27.3.-18.4.

Oplysninger om arrangementer sendes til campus@au.dk

ARKÆOLOGI

Mandag 27.

KL. 10.15. MOSQUES IN AL-ANDALUS
Prof. Magdalene Valor, Sevilla University, on the transformation of a mosque in a church after the Christian conquest. Aud. 1, Moesgård.
Arr.: Middelalderarkæologi.

VAND

Tirsdag 28.

KL. 19. HVAD ER VAND?
I foredragsrækken “Vand” beskriver prof. Søren Keiding, Kemisk Institut, vandets historie og egenskaber og en række af de nyeste forskningsresultater, hvor man med anvendelsen af laserlys har fået et nyt indblik i kommunikationen mellem de enkelte vandmolekyler. Gratis adgang. Søauditorierne, Wilhelm Meyers Allé. Arr.: Det Naturvidenskabelige Fakultet.

SPOUSES

Onsdag 29.

KL. 10-12. INTERNATIONAL SPOUSES GROUP
The Renaissance in Denmark by Marianne Pade, Dept. of Classical and Romance Studies. Faculty Club, Building 1421, Fredrik Nielsens Vej.

REKLAME-STRATEGIER

KL. 14.15. REKLAMER FOR DE MANGE ELLER FOR DE FÅ?
Strategisk direktør Mogens Kristensen præsenterer og diskuterer annoncørernes strategier for placeringen af reklamer i de forskellige medier. Lok 138, Adorno Bygning, Helsingforsgade 8.
Arr.: Institut for Informations- og Medievidenskab.

PÅSKE-OPTAKT

KL. 19. PÅSKENS NI LÆSNINGER
En aften med musikalsk indledning til påsken og efterfølgende fællessang. Møllevangskirken.
Arr.: Studentermenigheden.

ETIK OG RELIGION

Torsdag 30.

KL. 14-21. SKYLD OG TILGIVELSE
Temadag ved den norske teolog og forfatter Paul Leer-Salvesen, der bl.a. kommer ind på begreberne skyld og straf. Hvordan tænker gerningspersoner og ofre, og hvilken plads har skyld og straf i etikken og teologien? Tilmelding hos studenterpræst Steen Andreassen, tlf. 8942 2103. Arr.: Studentermenigheden og Det Teologiske Fakultet.

FOLK OG DANSKHED

KL. 19. KAMPEN OM FOLKET
Forholdet mellem stat, politik og pædagogik vil dr.phil. Ove Korsgaard anskueliggøre med begrebet “folk”, der har givet anledning til dramatiske omvæltninger i både selvet og samfundet. Er det vigtigt at opretholde forestillingen om et dansk folk, og udelukker den ideen om at tilhøre et europæisk folk eller muligheden for, at fremmede kan blive en del af folket? Kr. 25 for ikke-medlemmer. Mødelokale 2, Studenternes Hus. Arr.: Historia.

TEOLOGI

KL. 19.30. DET KÆMPENDE MENNESKE
Ud fra Pär Lagerkvists fire pilgrimsromaner taler fhv. højskolelærer Jesper Skau om kærlighedens betydning i en verden, hvor Gud er reduceret til strenghed, Jesus til et menneske og det guddommelige til blind vilkårlighed. Tilbage står det kæmpende menneske i en verden, han selv må give mening. Og det gør han så. Måske fordi det er hans natur. Richard Mortensen-stuen, Studenternes Hus.
Arr.: Studentermenigheden.

MUSIK

KL. 21 CLUB SOLAR
Live Club-aften med lounge/jazz/funk/soul musik. Kom og nyd den gode stemning og chill ud til live musik og dj's. Vært Jakob Elvstrøm. (0/30 kr.) Pakhuset. Arr.: sTUDENTERHUS ÅRHUS.

TEOLOGI

Fredag 31.

KL. 10-17.15. GRUNDTVIG OG DEN TIDLIGE TRADITION
Seminar, der fra vidt forskellige faglige synsvinkler belyser emnet. Se www.teo.au.dk/cfg/nyheder/arrangementer/ Mødesal 2, Conferencecentret, Frederik Nielsens Vej. Arr.: Center for Grundtvigstudier.

FORSKNING

KL. 14.15-16. VIDENSSAMFUNDET
I en foredragsrække arrangeret af Det Humanistiske Fakultets fokusområde taler adjunkt Susanne Højlund om “Hjemlighed og velfærdssamfundets institutioner”. Hornungstuen, Studenternes Hus.

EVOLUTION

Mandag 3.

KL. 15.15. BIOLOGIENS KORS
Forsøgene på at indføre et metafysisk styrende princip i naturens udvikling bygger på en forældet eller amputeret biologiopfattelse, siger fhv. lektor Arn Gyl-denholm i dette foredrag i foredragsrækken om intelligent design. Den moderne darwinisme kan ikke bevises, men er et fremragende omend ufærdigt bud på en model for de biologiske mekanismers udvikling. Mødelokale 2, Studenternes Hus.
www.teo.au.dk/teonat/program
Arr.: Forum Teologi Naturvidenskab.

STUDIER OG ERHVERV

Tirsdag 4.

KL. 18.-20.30. VIRKSOMHEDSDATING
Få fem minutter med en virksomhed og find en partner til et praktik- eller projektsamarbejde. Gratis, men tilmelding er nødvendig. Se www.projektzone.dk/ Læs også side 5.
sTUDENTERHUS ÅRHUS, Nordhavns-gade 1.
Arr.: Aarhus Universitet.

FILOSOFI OG KUNST

KL. 19. PORTRAIT OF THE ARTIST AS A YOUNG CAN
Lektor Cynthia Grund om androiden Data fra *Star Trek*. Er han/den bare “The Tin Man”, eller har han ægte kunsteranlæg og -oplevelser? Foredraget ser nærmere på både de krav til intentionelle tilstande, som skal være til stede hos ægte kunsts-kabelse og kunstforståelse ifølge en del filosofiske teorier, og på, hvorvidt Data, når alt kommer til alt, kan siges at have eller ikke have ægte kunstneranlæg og -oplevelser. Hornung Stuen, Studenternes Hus.
Arr.: Filosofisk Forening.

VAND

KL. 19. VAND PÅ MARS – OG ANDRE STEDER?
I foredragsrækken “Vand” taler lektor Per Nørnberg, Geologisk Institut, om søgen efter vand i solsystemet. Perspektivet i at finde vand eller tegn på vand over længere perioder på Mars er nært knyttet til spørgsmålet om livets opståen, og om der har været liv på Mars. Det kan godt pirre nysgerrigheden, hvis livet f. eks. startede et par mia. år tidligere på en anden planet og er forløbet efter den darwinistiske model, vi kender – hvad har det så udviklet sig til? Gratis adgang. Søauditorierne, Wilhelm Meyers Allé.
Arr.: Det Naturvidenskabelige Fakultet.

HISTORIE

KL. 19.30. SURF PÅ HISTORIEBØLGEN
Gennem fem år har Det Historiske Hus i Odense produceret bøger, dvd'er, film og kurser om historien. Adm. direktør og forfatter Rasmus Dahlberg fortæller om, hvordan man kan tjene penge på historien. Kr. 25,- for ikke-medlemmer. Mødelokale 2, Studenternes Hus. Arr.: Historia.

RELIGION

KL. 19.30. RELIGIONENS GENKOMST
Præster blander sig i politiske spørgsmål, Grosbøll-sagen er forsidestof, kristendom står ikke længere uden for konkurrence. Hvordan skal dette forklares sociologisk? Prof. Lars Qvortrup giver et bud med sit foredrag om Niklas Luhmanns religionsteori. Kr. 25. Richard Mortensen-stuen, Studenternes Hus.
Arr.: Religionsvidenskabelig Forening.

SPOUSES

Onsdag 5.

KL. 10-12. INTERNATIONAL SPOUSES GROUP
Senior Policy in the Region by City Council Member Kate Runge, M.D. Faculty Club, Building 1421, Fredrik Nielsens Vej.

MEDIER

KL. 14.15. PROGRAMPLANLÆGGERENS PUSLESPIL
Hvor er sendefladen på vej hen? Hør programplanlægger Mikkel Wolf Rasmussens karakteristik af TV2's sendeflade og samspillet mellem flere TV2-kanaler. Lok. 138, Adorno Bygning, Helsingforsgade 8. Arr.: Institut for Informations- og Medievidenskab.

STUDIER OG ERHVERV

KL. 16.00-17.30 PAKHUSMØDE
Debatmøde for erhvervsliv og studerende i Studenterhusets nye café. Pakhusmøderne planlægges og afvikles i samarbejde med Erhverv Århus. Se www.studenterhusaarhus.dk/kalender. Gratis.
Nordhavns-gade 1. Arr.: sTUDENTERHUS ÅRHUS.

EKSISTENS

KL. 19. DET MENINGSFULDE LIV
Sognepræst Birgitte Graakjær Hjort, Christianskirken, om nutidsmenneskets jagt på det meningsfulde liv. Rødkløvervej 3. Arr.: Studentermenigheden.

KARRIERE

Torsdag 6.

KL. 9-16 JOBPARAT
En dag med information om og inspiration til vejen fra studium til job. Læs om arrangementer på Samfundsvidenskab, Humaniora og Teologi samt Naturvidenskab på www.au.dk/jobparat.

HISTORIE

KL. 15.15 KORSTOG OG DANSKE KORSTOG
Foredrag ved lektor, ph.d. Kurt Villads Jensen, Syddansk Universitet. Richard Mortensen Stuen, Studenternes Hus.
Arr.: Center for Vikingetids- og Middelalderstudier.

ÆSTETIK

KL. 19.30. ÆSTETISKE ERFARINGER
Lektor Dorthe Jørgensen præsenterer sin seneste udgivelse. Hornung-stuen, Studenternes Hus.
Arr.: Idéhistorisk Forening.

NEURO-FORSKNING

KL. 19.30. FRA HJERNEVINDINGER TIL HJERNEVENDINGER
Hvad har vanddrikning fælles med kærlighed, ludomani og kreativitet? Det er hjernen, som alt er kommet til at handle om i en art forankring af såvel små som store fortællinger. Lektor Andreas Roepstorff tager udviklingen op til diskussion efter en præsentation af den kognitive neuroforskning. Richard Mortensen-stuen, Studenternes Hus.
Arr.: Studenterkredsen.

TERROR OG IDÉHISTORIE

Fredag 7.

KL. 10.15-16. ANTITERRORISMENS IDÉHISTORIE
Seminar om guerillaer, anarkister og terrorister. Amanuensis Mikkel Thorups indlæg om politi og politik behandler anarkisme, anerkendelse og anderledeshed, postdoc Anne Ingeborg Frank Sørensen taler om terrorisme og terrorbekæmpelse i Vesttyskland ca. 1970-2000, og lektor Gert Sørensen om De Røde Brigader og “den uortodokse krigsførelse” i 1970'ernes Italien. Nobelparken, bygn. 1455, lok. 127. Arr.: Afd. for Idéhistorie.

ORDDYST

KL. 20. POETRY SLAM
næsten uden regler. Udklædning, instrumenter, re-medier, stjålne tekster og poetkor. Alt er tilladt i en udvidet dyst på ord. Publikum vælger nådeløst aftenens bedste poet. (Gratis/kr. 30). sTUDENTERHUS ÅRHUS, Nordhavns-gade 1. Arr.: Poetklub Århus.

VIDENSKABS-HISTORIE

Mandag 10.

KL. 14.15. DIGITALISERADE SANSER
Postdoc Jan-Eric Olsen, Medicinsk Museion, om medicinsk perception og virtual reality-kultur Aud. G4, bygn. 532, Ny Munkegade. Arr.: Steno Instituttet.

UDVIKLING

Tirsdag 18.

KL. 10.30-15. DIASPORAS AND DEVELOPMENT
Seminar on how and in which way the diasporas relate to the development agenda or vice versa. Open for all. Building 1532, room G2. Programme: www.ulandslaere.au.dk
Arr.: “Approaches to Development”.

Udsnit af udstillingsplakaten, som grafisk designer Louise Vind har udført

PASSIONER I ANTIKMUSSET

I samlingen af gipsafstøbninger og antikker sætter Antikmuset ved Aarhus Universitet i de kommende par måneder spot på de samlere, som i årevis har været en lidenskab for en række århusianere i alle aldre. Og de viser, at kun fantasien sætter grænser for, hvad man kan samle.

Tændstikæsker, Kähler keramik, medaljer, sukker- og plastikposer, Pegasus-figurer, knive og fotos er at finde blandt de genstande, som museumsleder Vinnie Nørskov sammen

med en gruppe studerende har udvalgt i samarbejde med samlerne. På udstillingen er også genstande fra fire samlinger, som private tidligere har skænket til museet.

Tanken bag udstillingen er at vise den glidende overgang fra den private samler til det videnskabelige arbejde.

– Bag alle samlinger er mennesker, som trods forskelle og formål har en fælles passion. Det kan være et helt personligt udgangspunkt og en umiddelbar glæde ved genstandene, men det kan også være et ønske om at forstå bestemte fænomener og i videste forstand at forstå verden, forklarer museumsleder Jan Zahle. Han peger på, at

tændstikæskesamlerens systematik grundlæggende er beslægtet med naturforskerens og arkæologens klassifikationer.

Skulle man få lyst til at besøge udstillingen uden for åbningstid, er det også muligt. På www.uglydots.dk/samler.htm popper 19 ikoner op, og et klik på dem åbner for historierne bag samlingerne.

SAMLERE I ÅRHUS
– MED PASSIONEN SOM DRIVKRAFT.
ANTIKMUSEET, VIKTOR ALBECKS VEJ.
2. APRIL – 28. MAJ.
KL. 12-16 MANDAG, TORSDAG OG SØNDAG ELLER EFTER AFTALE.
GRATIS ADGANG.

PROGRAMKUNST

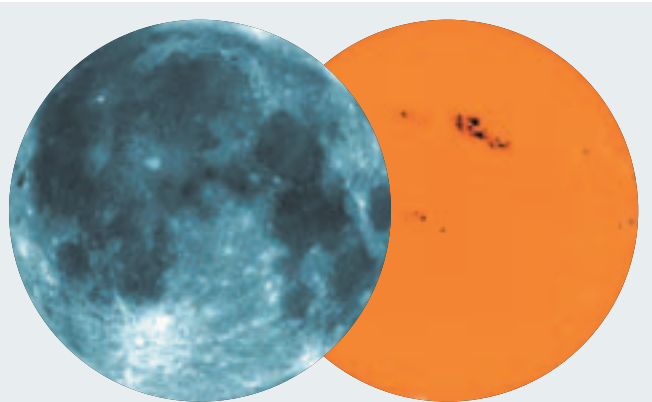
Samtidens digitale kunst har sat fornyet fokus på de fluxuskunstnere og situationister, der udfoldede sig på 50'ernes og 60'ernes kunstscene. Og netop forbindelsen mellem de to perioder er i fokus på en konference om dansk computerkunst, som Forskningsprojekt Interfacekulturens Æstetik og Center for Digital Æstetik-Forskning arrangerer.

De digitale kunstformer udfordrer klassiske forestillinger om både værk og betydning, og kunstneren får nærmest status som en funktionæragtig tjener, der fodrer systemer med ord, lyd eller anden æstetisk stofflighed. Det er forskelle og ligheder mellem denne "programkunst" dengang og nu, som konferencen vil indkredse. Fra kunstscenen deltager fluxuskunstneren Eric Andersen, komponisten Pelle Gudmundsen-Holmgreen, forfatteren Thomas Thøfner, der har udgivet den computergenererede digtsamling *Altings A*, og computerkunstneren Mogens Jacobsen, der er medstifter af webgalleriet *artnode.dk*. Desuden er der bidrag fra kunstteoretikerne Mikkel Bolt Rasmussen, Jacob Lillemose og Thomas Hvid Kromann.

PROGRAM/KUNST/MASKINE
KONFERENCE OM DANSK COMPUTERKUNST.
TORSDAG 30. MARTS KL. 10.
VILHELM MEYERS ALLÉ
BYGNING 1223, LOKALE 153,
AARHUS UNIVERSITET
(OVER FOR NATURHISTORISK MUSEUM).

På konferencen om programkunst deltager fluxuskunstneren Eric Andersen med et indlæg om "Foreningen til beskyttelse af datamater m.v. mod trivial beskæftigelse". Her ses han med sit interaktive videoværk, som i 1964 var udstillet ni uger på Kunstakademiet i København.

SOLEN GÅR I SORT

Den 29. marts går solen i sort. Præcis kl. 12.49 dækker månen næsten en fjerdedel af solskiven, og det fænomen er det muligt at opleve gennem kikkerter på Steno Museet. Her kan man gennem sikre solfiltre følge formørkelsen, fra månen begynder at glide ind foran solen kl. 11.56 og de følgende par timer, indtil alt igen bliver normalt kl. 13.42. Oplevelsen er naturligvis afhængig af vejrgudernes gunst, så skulle det være overskyet på dagen, aflyser museet arrangementet. Og så må vi vente indtil 1. august 2008, før vi igen kan følge en solformørkelse her i landet.

FORSKERE OMKRING EN HAT

Lars Kruse/AU-foto

En håndfuld sprogforskere omkring en hat lyder umiddelbart ikke som det store tilløbsstykke. Men netop den afart af academia har de seneste år trukket et pænt stort publikum, når de træder op på slap line med sproglige finurligheder, som publikum trækker op af hatten.

Stand up-research kalder arrangørerne fænomet, der under mottoet "Ej blot til alvor" skal give et indblik i, hvordan en forsker arbejder. Hvad hatten gemmer af gåder og sproglige problemer ved kun dens ejermænd, professor Henning Nølle, der leder slagets gang. Han samler de spørgsmål ind, som kastes for panelet, og modtager også gerne bidrag med sproglige udfordringer, som han på dagen vil sende videre til de deltagende forskere fra Institut for Sprog, Litteratur og Kultur. Det er i år Merete Birkelund (fransk), Per Bærentzen (tysk), Jakob Steensig (lingvistik), Ole Thomsen (klassisk) og Sten Vikner (engelsk). Spørgsmål kan mailles til Henning Nølle på romhn@hum.au.dk

STAND UP-RESEARCH.
ONSDAG DEN 5. APRIL KL. 14.
NOBELPARKEN, BYGN. 1451, LOK. 219.

Lektor Jakob Steensig er en af de fem sprogforskere, som svarer på spørgsmålene, der gemmer sig i professor Henning Nølkes hat.

Massage til stressede forskere

AKADEMISK STRESS

Som temaet i dette nummer af *CAMPUS* viser, er stress et problem blandt mange universitetsforskere. Men hvad gør man, når hjertet galoperer, blodtrykket stiger, hænder og fødder bliver kolde, og hyperventilationen er gået i gang, fordi man endnu en gang er kørt håbløst fast i det banebrydende forskningsprojekt, der skulle være færdigt for længst, og der tilmed lige er dumpet et afslag på en ekstern forskningsbevilling ind ad døren?

Ja, man kunne jo overveje at bestille en omgang systematisk manipulation af kroppens bløde vævsdele – bedre kendt som massage. Psykologen Julia M. Robinson fra Missouri Western State University i USA har således i et forsøg vist, at 15 minutters massage har en effekt på lige præcis akademisk stress – her defineret som tænke- og skrivearbejde med en kort deadline.

Kunsten at gnutte

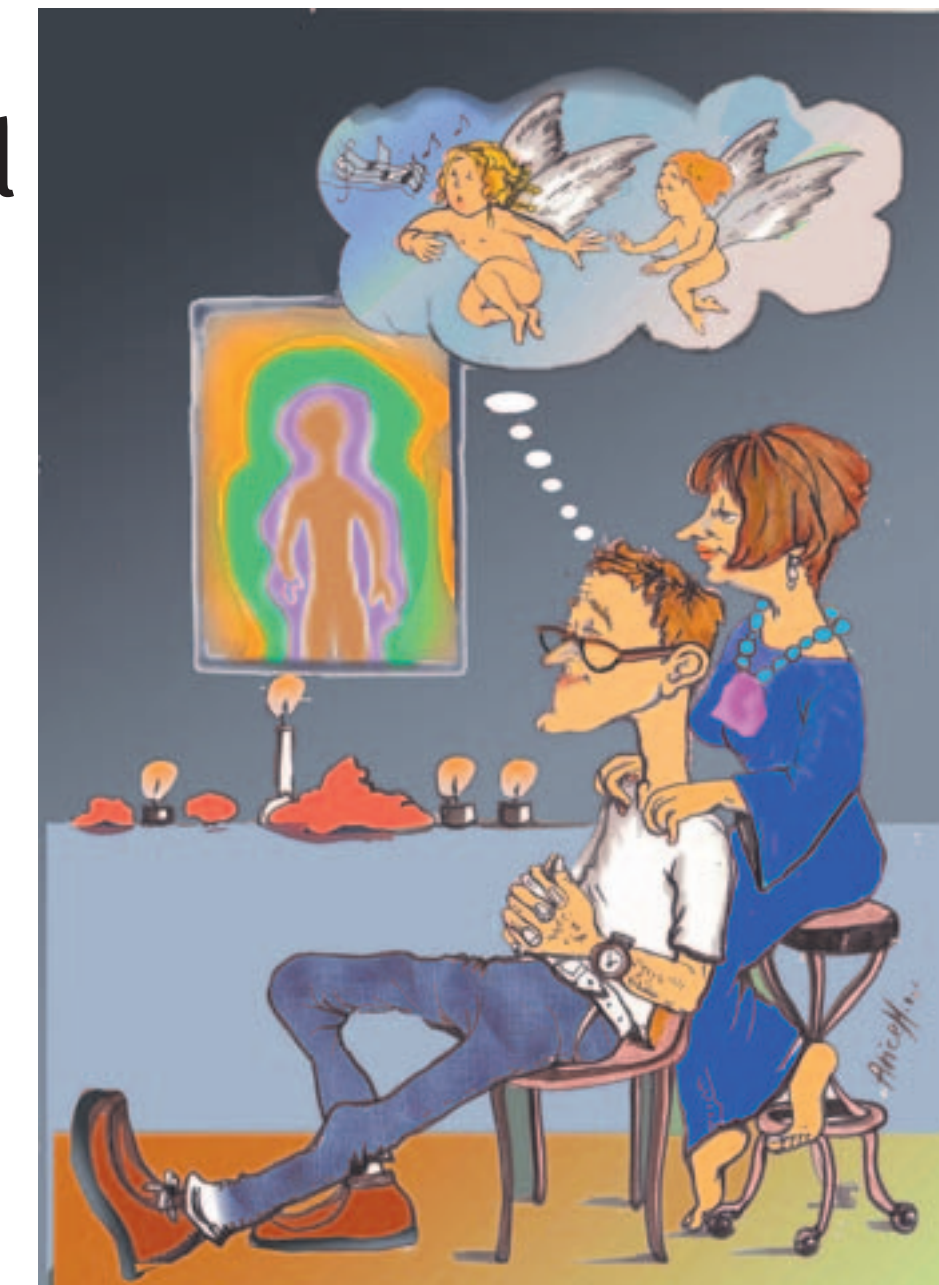
Berøringsterapi har en medicinsk historie, der strækker sig fra simpel “tryk og slip” i det gamle Indien 2000 år før vor tidsregning til avanceret vaginal akupressur i den Vente-godt'ske udgave. Også lægekunstens fader Hippokrates (400 f.v.t.) vidste besked om massagens helbredende virkninger, som han malende beskrev som “kunsten at gnutte”.

Den dag i dag findes der mange eksotiske måder at gøre brug af massage på rundt om i verden. For eksempel på Samoa, hvor massage med en særlig blanding af plantesaft, blade og rødder fra træer samt kokosmælk bliver brugt til behandling af alt fra migræne til diarré. Og på Cuba er det almindelig visdom, at mavemassage med olie blandet op med hvidløg løsner op for selv den værste forstoppelse.

I “vores” del af verden har videnskabelige forsøg tidligere indikeret, at massage har stor indvirkning på sundheden. Et forsøg fra 1987 viste, at rotter, der blev taget fra deres mor, pludselig producerede mindre væksthormon. Men hvis de blev stimuleret med en blød, våd tandbørste, der simulerede rottedoderens masserende tunge, steg produktionen af væksthormon igen. I et andet forsøg fandt man ud af, at for tidligt fødte børn tog hele 47 procent mere på i vægt og kunne forlade hospitalet seks dage tidligere, hvis de havde fået massage tre gange femten minutter om dagen i ti dage efter fødslen. Et tredje forsøg fra 1992 viste, at folk, der fik massage, mens de var indlagt med en depression, havde 50 procent mindre stresshormon i urinen end dem, der ikke fik massage.

Bedre forsker med varme hænder

Og her er vi så tilbage ved Julia M. Robinsons lille bidrag til forskningen i massage og akademisk stress. I forsøget blev en række perso-

Alice Hansen

ner udsat for akademisk stress i form af forskellige hjernegymnastiske øvelser. Derefter skulle de ligge på en massagebriks uden at få massage, og efter et kvarter blev deres puls, blodtryk og temperatur i hånden målt. To dage efter mødtes de igen og blev på ny udsat for en omgang veltilrettelagt akademisk stress. Men denne gang fik de efter strabadserne 15 minutters Aloe Vera-duftende massage af en erfaren fysioterapeut, inden de fysiske data blev målt.

Resultatet viste, at massagen havde en effekt på alle tre faktorer. Hænderne blev varmere, blodtrykket faldt – ganske vist kun en

smule, men alligevel – og pulsen faldt med hele ti slag i minuttet i forhold til øvelsen uden massage. Kvinder reagerede tilsyneladende bedre på massagen end mændene i eksperimentet, hvilket Julia M. Robinson desværre ikke kommer med nogen forklaring på i sin artikel *The Effects of Massage on the Physical Symptoms of Academic Stress*.

Om man så faktisk forsker bedre med varme hænder og lav puls, skal være usagt. Men man kan da altid lade tvivlen komme massagen til gode.

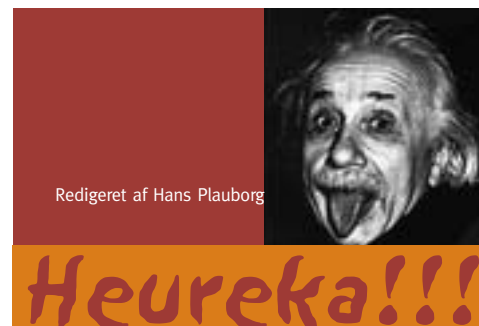
Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

Vind et måltid

Hvor mange procent af forskerne på de danske universiteter mener – ifølge en ny undersøgelse fra Dansk Magisterforening – at de er så stressede, at det går ud over deres helbred ?

Send sms til 2899 2577 senest mandag den 3. april.

Vinderne af quizzen i sidste nummer blev Esben Michelsen, Anne Knie Andresen og Mads Sørensen, der alle får et gavekort til en middag, som denne gang er sponsoreret af Studenterhusfonden.

Chili mod kræft

Ny forskning offentliggjort i *US Journal of Cancer Research* viser, at røde chilier har en effektiv virkning mod prostatakræft.

Det er stoffet capsaicin, der får chilier til at brænde i munden, som tilsyneladende også har en effektiv virkning mod kræftceller.

Chris Hiley, der er formand for en amerikansk velgørenhedsforening for prostatakræft, advarer dog mod, at folk begynder at bestille pizzaer med ekstra chili en masse. Stor indtagelse af chili er nemlig under mistanke for at give kræft ... i maven.

Penis er hjertets antenne

Impotens kan være et advarselssignal om potentielle hjerteproblemer, advarer østrigske forskere i en ny undersøgelse.

En urologisk forskergruppe fra Danube-hospitalet i Wien har fundet ud af, at mænd med moderat til svær erektil dysfunktion (impotens) har 65 procent højere risiko for at få et hjerteanfald inden for 10 år end mænd uden potensproblemer.

– Mandens penis er simpelthen hans hjertes antenne. Hvis en person får stillet diagnosen erektil dysfunktion af en urolog, bør han også under observation af en hjertelæge, siger lederen af den østrigske forskergruppe, dr. Stephan Madersbacher.

Grunden til den hidtil ukendte sammenhæng er ifølge Madersbacher ligheden mellem cellerne i blodårerne i hjertet og i penis.

– Hvis penis fungerer i form af potens, er det et meget godt tegn på et sundt hjerte, tilføjer doktor Madersbacher.

Blondiner forførte hulemænd

Gentlemen foretrækker blondiner, siger man, og nu viser ny forskning fra Canada, at det gjorde hulemænd nok også for 10.000 år siden.

Det er antropologen Peter Frost, der sammen med kolleger har fremsat den interessante hypotese i tidsskriftet *Evolution and Human Behaviour* – og det skulle ikke være en bløddinevits.

Peter Frosts studier viser, at nogle kvinder i Nord-europa begyndte at udvikle lyst hår i slutningen af den sidste istid for godt 10.000 år siden. Det var en tid, hvor der var mangel på både mad og mænd, og Peter Frost mener, at kvinderne begyndte at udvikle lyst hår på grund af genetisk nødvendighed: Hvis de ville lokke de få mænd væk fra de mange brunetter, måtte de skille sig ud, og derfor udviklede de over tid både lyst hår og blå øjne.

Man ved, at alle menneskegrupper på et tidspunkt har haft mørkt hår og mørke øjne, men det har indtil nu været et mysterium, hvorfor der i Nord- og Øst-europa har udviklet sig så mange typer hårfarver. Der findes således mindst syv typer lyst hår i Nord-europa.

Peter Frost er ikke i tvivl. Blondiner er et resultat af seksuel selektion.